

Täysistunto

Keskiviikko 5.3.2025 klo 14.00—19.17

6. Valtioneuvoston puolustuselonteko

Valtioneuvoston selonteko VNS 9/2024 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Jussi Halla-aho: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään puolustusvaliokuntaan, jolle ulkoasiainvaliokunnan, valtiovarainvaliokunnan ja hallintovaliokunnan on annettava lausunto.

Nyt jatketaan torstaina 27.2.2025 pidetyssä täysistunnossa keskeytettyä lähetekeskustelua. — Edustaja Mäenpää poissa. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

Keskustelu

15.54 **Hannu Hoskonen kesk:** Arvoisa herra puhemies! Tämä puolustuselonteko, joka tuli nyt eduskunnan käsittelyyn, tuli varmasti parhaaseen mahdolliseen aikaan nykyisessä maailmantilanteessa. Juuri tuoreiden, hyvin ikävien tapahtumien satuttua maailmalla meillä on täällä käsittelyssä puolustuselonteko, joka antaa vahvan pohjan sekä meidän valtiojohdolle mutta myös Suomen eduskunnalle suunnitella omaa puolustusta niin, että pystymme pärjäämään tässä hyvinkin vaaralliseksi muuttuvassa maailmassa. Kannattaa muistaa se, että uusi aika alkoi silloin, kun Natoon liityimme 4.4.2023. Emme ole kuitenkaan unohtaneet menneinä vuosina ja vuosikymmeninä pitää oman armeijamme ja oman puolustuskykymme hyvällä tasolla. Muu Eurooppahan tulee ikävä kyllä tässä asiassa meitä paljon jäljessä. Toivon mukaan he pääsevät kyytiin mukaan ja laittavat omat asiansa kuntoon.

Olen julkisesti ihmetellyt monta kertaa, kun heti esitettiin yleistä eurooppalaista yhteisvastuullista rahaa tähän puolustuksen kuntoon laittoon. Onhan se kyllä aivan käsittämätöntä, että laiminlyömällä omat asiansa voi sitten saada yhteisestä potista rahaa jopa ilmaiseksi oman puolustuksen kuntoon laittoon. En mitenkään pysty hyväksymään sitä, että näin asiat ovat. Näiden Euroopan suurvaltioiden, kuten Saksan, Ranskan, Italian, Espanjan ja Puolan, kansantalous kestää erittäin suuret puolustusmenojen lisäykset. Se tavoiteltu kaksi prosenttia bkt:stä ei varmasti ole mikään ongelma, ja jos vaikka se nostetaan kolmeenkin prosenttiin, sekään ei ole ongelma. Katsomalla vaikka bruttokansantuotetilastot tuolta netistä, miten näiden valtioiden bkt:t ovat kehittyneet, ymmärtää helposti sen, että taloudellisia mahdollisuuksia oman puolustuksen kuntoon laittoon on näillä mailla paljon, paljon meitä enemmän. Eli minä pidän yhteisvastuullisuutta tässä asiassa vastuuttomana, että maksatetaan omat laiminlyönnit esimerkiksi vaikka suomalaisella veronmaksajalla.

Suomen yleiseen asevelvollisuuteen perustuva järjestelmä on erittäin hyvä. Meillä on alueellinen puolustus, joka toteutuu jokaisessa Suomen nurkassa, ja se perustuu hyvin koulutettuun reserviin sekä hyvin varusteltuun armeijaan. Ja meillä on nyt tiedossa, että Ilmavoimien ensimmäiset uudet F-35-hävittäjät tulevat jo tänä vuonna Suomeen korvaa-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 17/2025 vp

maan Horneteja, jotka ovat jo käyttöikänsä loppupäässä. Sitten tietysti meillä on Merivoimia vahvistettu paljon, ja sama työ alkaa Maavoimissa yhä määrätietoisemmin, elikkä olemme kaikki puolustusalat käyneet läpi ja käymme edelleen. Tämä on hyvä asia, ja suomalaista aseteollisuutta on vahvistettu. Esimerkiksi Patria olkoon tästä hyvä esimerkki.

Kaksi asiaa vielä nostan tähän lopuksi, arvoisa puhemies.

Itä-Suomen tilanne. Meille itäsuomalaisille, kun asun itse tuolla Ilomantsissa Suomen itäisimpänä kansanedustajana, aina annetaan valtavasti sympatiaa, että kyllä nyt asiat laitetaan kuntoon. Nato-kenraalitkin ovat varoittaneet meitä siitä, että pitääkö tuo itäinen Suomi asuttuna ja hyvinvoivana. Sellaisen alueen puolustaminen tulevaisuudessa vaarallisesa tilanteessa on paljon helpompaa, kun rajan pinnassa on elävät, vahvat maakunnat. Nii-tähän meillä ei nyt valitettavasti ole. Toivon, että hallitus ottaa vakavasti sen Itä-Suomi-ohjelman, mikä juuri julkistettiin. Siinä on muistaakseni noin 140 sivua kauniita sanakäänteitä, mutta ei ole yhtään minkäänköistä toivonpilkahdusta siitä, mikä on se viisaus ja mikä on se rahamäärä taikka se valtion toimenpide, jolla tuetaan itäisen Suomen kehitystä. Sitä minä olen odottanut kuin hepo hellettä kesää, mutta ei sitä ole kuulunut. Pelkkiä sanoja ja puolivillaisia lupauksia, että kyllä teitä tuetaan ja kyllä teitä ymmärretään. Kyllä ne ovat pieniä silakat joulukaloiksi, sanoi muuan isäntä aikoinaan. Toivon, että tässä asiassa hallituspuolueiden edustajat ottavat tämän vakavasti. Itä-Suomen tilanne on todella vakava.

Toinen asia on sitten tämä Suomen taloudellinen tilanne. Suomen talous on mennyt viimeiset 17 vuotta alamäkeen, työn tuottavuus on laskenut 17—18 vuotta. Valtiontalous on kohta 200 miljardia euroa miinuksella, ja tällekin vuodelle sovitussa valtion tulo- ja menoarviossa on 12,4 miljardia velanottomäärä. Näiden lukujen pitäisi herättää viimeistään jopa Suomen eduskunta siihen, että tälle on tapahduttava muutos.

Tämä suomalainen ilmastopolitiikka, joka on maksanut aivan älyttömästi ja perustuu aivan väriin lukuihin: Tällä hetkellä suomalaisia yrityksiä kaatuu konkurssiin yhä kiihtyvällä vauhdilla, työttömiä tulee lisää, ja eilen juteltuani kahden ison yrittäjän kanssa heidänkin tilanteensa tuntuu olevan erittäin tukala Suomen nykyisessä taloustilanteessa. Elikkä todellinen uhka Suomen puolustuksen hyvälle hoitamiselle ja kansalaisten turvallisen elämän jatkamiselle on meidän taloudellinen tilanteemme. Näin ei kerta kaikkiaan voi jatkaa, että tätä ilmastohumppaa tanssitaan, väriä lukuja pidetään yllä ja vain sen takia, että saadaan muka Suomeen lisää suojelualueita. Tällä menolla Suomi on kohta kokonaan suojeltu, kun mitään ei pystytäkään tekemään.

Jos meillä alkaa mennä energian hinta sille tasolle kuin se nyt on mennyt... Ihan varmastikin on mennyt aivan sietämättömälle tasolle. Katsokaapa lopuksi, arvoisa puhemies, vaikka yksi lyhyt esimerkki. Kun katsomme esimerkiksi kevään päiviä, niin kun oli tuulisia päiviä, sähkö maksoi silloin melkein nollan tiettenkin, kun tuulimyllyt jauhoivat, mutta kun oli pienikin pakkaspäivä, tyyni pakkaspäivä, 30—40 senttiä oli sähkön hinta. Tällä hetkellä Suomeen tulee näitä datakeskuksia, jotka sopivat tasaisesta, varmasta virran tuotosta laitoiksiinsa, joiden yhteenlaskettu tehontarve lähentelee varmaan jo tuhatta megaa tällä hetkellä. Ne ottavat halvalla sähköä, ovat ulkomaisia yrittäjiä, vievät kaikki voitot Suomesta pois, ja suomalainen tavallinen veronmaksaja, sähköä käyttäjä, maksaa valtavaa sähkölaskua. Miten meni noin niin kuin omasta mielestä tämä kuvio? Ihan sairasta touhuahan tämä on.

Eihän näin asioita voi hoitaa, että ajamme oman kansakunnan ihmiset suurin piirtein konkurssin partaalle ja ulkomaiset yhtiöt keräävät täältä rahat ja vievät ne pois nauttien halvasta sähköstä ja hyvistä lupauksista, joita kunnat antavat näille, ja myös valtio tekee kaik-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 17/2025 vp

kensa, että näin kävisi. Tähän pitää tulla muutos. Jos tätä asiaa ei uskota eikä ruveta toimaan sen parantamiseksi, niin silloin olemme vielä suuremmissa vaikeuksissa. Joku kysyi minulta, onko minulla todistajia näille puheilleni. Ei tässä todistajia tarvita. Eletään ja voimme palata asiaan, vaikka kun kesän istuntatauolta palaamme töihin, ja katsomme silloin asiaa, mikä on tilanne. Luulen, että ehkä joku on kanssani samaa mieltä silloin.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Polvinen, olkaa hyvä.

16.01 Mikko Polvinen ps: Arvoisa puhemies! Kiitän eduskuntaa nyt, niin kuin edellisiäkin eduskuntia niillä kausilla, kun sotilaallisesta maanpuolustuksesta on huolehdittu. Kritisoin edellistä hallitusta kuitenkin siitä, että kokonaisturvallisuuden erittäin tärkeä kulma eli taloudellinen turvallisuus on laiminlyöty. Velkaantumista eivät edelliset hallitukset katkaisseet, tarvittavia toimia ei ole tehty.

Käsittelyssä oleva puolustusselonteko korostaa, että Suomi on nyt Naton ulkorajavaltio ja etulinjan maa. Tämä tarkoittaa, että sotilaallinen liikkuvuus ei ole vain kansallinen kysymys vaan koko Euroopan puolustuksen keskeinen haaste. Meillä on etulinjan maakuntia, joiden liikenneinfrastruktuuri on kriittinen niin Suomen kuin koko liittokunnan puolustukselle.

Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa on muuttanut Euroopan turvallisuussympäristön pysyvästi. Liittolaisten nopea joukkojen ja kaluston siirtokyky on nyt keskeinen osa Naton puolustussuunnittelua. Tähän liittyy erityisesti Norjan satamien saavutettavuus koko Suomen alueelta, mukaan lukien Itä- ja Pohjois-Suomi. Norjan rannikon syväsatamat ovat strategisesti kriittisiä, sillä ne tarjoavat pääsyn Pohjois-Atlantille ja mahdollistavat joukkojen ja raskaiden sotatarvikkeiden nopean kuljetuksen Suomeen. Näiden satamien saavutettavuus on varmistettava vahvistamalla itä–länsi-suunnan liikenneväyliä. Yhtä ehdottoman tärkeää on satamista yhteys viimeisiin Itä- ja Pohjois-Suomen puolustamisen kannalta kriittisiin sijainteihin.

Puolustusselonteossa todetaan, että liittolaisjoukkojen vastaanoton ja keskittämisen tulee olla nopeaa ja tehokasta. On varmistettava, että tie- ja rautatieyhteydet pohjoisesta etelään ja lännestä itään ovat esteettömiä kriisitilanteessa. Erityisesti Rovaniemen ja Kajaanin kautta kulkevien reittien kehittäminen on tärkeää, jotta myös Itä-Suomeen saadaan tehokas logistinen yhteys.

EU:n ohjelmakauden vaihtuessa Suomen on edistettävä EU:n erillistä sotilaallisen liikkuvuuden rahoitusta, joka kattaa koko Suomen saavutettavuuden kehittämisen osana koko Euroopan puolustusjärjestelyä. Tämä ei voi jäädä vain TEN-T-liikenneverkon rahoituksen varaan, vaan nyt tarvitaan uusi Euroopan laajuinen rahoitusmekanismi, jolla vastataan muuttuneeseen geopoliittiseen tilanteeseen.

Arvoisa puhemies! Suomi ei voi olla puolustuksellisesti saari. Meidän on varmistettava, että olemme täysin integroituneet Naton sotilaalliseen liikkuvuuteen. Tämä tarkoittaa, että Norjan satamat ja Suomen itä–länsi-liikenneyhteydet ovat ja tulevat olemaan koko maamme puolustuslogistiikkaa. Puolustuslogistiikkaa on kehitettävä vastaamaan uuden turvallisuussympäristön vaatimuksia. Meidän on nyt ajettava Euroopan tasolla uutta sotilaallisen liikkuvuuden erillisrahoitusta, jolla varmistetaan, että Norjan satamat ovat saumattomasti yhteydessä.

Haluan tehdä siis selväksi asian, että jos tämä geopoliittinen tilanne ei herätä Eurooppaa rakentamaan kymmenien miljardien eurojen erillisrahoitusta Pohjoismaiden ja Baltian

Pöytäkirjan asiakohta PTK 17/2025 vp

EU:n etulinjamaiden turvallisuustilanteen parantamiseksi, niin silloin tämä koko EU-puulaaki on viimeistään karvansa näyttänyt meille suomalaisille. Kun Etelä-Eurooppa on tarvinnut tukipaketteja, niin tässä salissa ovat paperit viuhuneet kohti Brysseliä ”rahaa on” -mentaliteetilla, perussuomalaisten vastustuksesta huolimatta. Nyt ikkunaremontteja tehdään Italiassa nykyisellä RRF- eli Euroopan yhteisellä elpymis- ja palautumisvälineellä. Sen paketin kokonaisarvo on 723,8 miljardia euroa. Se on muuten 723,8 tuhatta miljoonaa euroa — ei ollut niin pitkää riviä siinä laskukoneessa, missä markat aikanaan muutettiin euroiksi. Suomi hyväksyi huhtikuussa vuonna 2021 tässä salissa tämän elpymis- ja palautumissuunnitelman jakaa Suomen veronmaksajien rahoja 2,1 miljardia euroa, siis yli 2 000 miljoonaa euroa. Ei se sama laskuri riittänyt tällaiseenkaan.

Vaikka Venäjän täysmittainen hyökkäys Ukrainaan on ollut voimassa ja päällä jo yli kolme vuotta, niin tuo yli 700 miljardin rahapotti valuu yhä sinne 2021 päätettyyn etelän Molokin kitaan. Nämä kolme raakaa sotavuotta eivät ole opettaneet Eurooppaa muuttamaan pakettia, joka muuten on osa sen nimistä kuin, Amerikan kielellä hienosti sanottuna, Next Generation EU -elpymisväline. Tämän seuraavan sukupolven rahoitus on säälittävä esitys Euroopan kyvystä reagoida muuttuvaan turvallisuusympäristöön, joten olkoon niin, että seuraava Euroopan monivuotinen rahoituskehys 2028—2034 saa osoittaa koko Euroopan ymmärryksen vallitsevasta turvallisuustilanteesta, tai muuten tässä voi taloudellisen turvallisuuden — siis keskeisen osan kokonaisturvallisuutta — varmistamiseksi harkita irtautumista muistakin sopimuksista kuin maamiinat kieltävästä Ottawan sopimuksesta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Bergbom poissa, edustaja Löfström poissa, edustaja Vikman poissa, edustaja Kopra poissa. — Edustaja Anna-Kristiina Mikkonen, olkaa hyvä.

16.07 Anna-Kristiina Mikkonen sd: Arvoisa puhemies! Valtioneuvoston puolustuslonteossa todetun mukaisesti Suomen puolustuksen toimintaympäristö on epävakaa ja vaikeasti ennakoitavissa. Turvallisuustilanne voi heikentyä nopeastikin. Siksi meidän täytyy olla valmiita kaikkiin tilanteisiin. Tätä korostaa entisestään Yhdysvaltain politiikan viimeaikainen kehitys. Suomella on historiallisesti pitkät perinteet kokonaisvarautumisen osalta, ja meidän kokonaisturvallisuutemme timanttiseen malliin tullaan tutustumaan kauempeinkin.

Puolustusmenojen korotuspaineet ovat julkiselle taloudelle valtava haaste, johon meidän tulee parlamentaarisesti etsiä ratkaisut. Suomi on sitoutunut toteuttamaan Natossa yhteisesti sovitut tavoitteet. Samalla tulee voida edellyttää, että myös muut eurooppalaiset liittolaiset pääsevät näihin tavoitteisiin. Viime aikoina on käynyt kuitenkin entistä selvemmäksi, että Euroopan tulee kantaa vahvemmin huolta omasta turvallisuudestaan ja puolustuksestaan. Tähän todellisuuteen on EU-maiden vihdoin herättävä. EU:n yhteistä puolustusteollisuutta on saatava ripeästi vahvistettua. Vahva ja yhtenäinen Eurooppa on meidän kaikkien etu ja turvallisuutemme tae.

Arvoisa puhemies! Ukrainan tukemista on kaikin tavoin jatkettava. Se on myös Suomelle ja koko Euroopalle keskeinen turvallisuuskysymys. Suomi on sitoutunut tukemaan Ukrainan itsenäisyyttä, täysivaltaisuutta ja alueellista koskemattomuutta sen vuonna 1991 kansainvälisesti tunnustettujen rajojen mukaisesti. Kestävän ja oikeudenmukaisen rauhan saavuttamiseksi Ukrainan ja Euroopan tulee olla Ukrainan rauhanprosessissa mukana.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 17/2025 vp

Ukrainan sodan jälkeen Euroopan turvallisuusympäristö säilyy pitkään epävakana. Rauhan tavoittelu on aina tärkeää, mutta vähintään yhtä tärkeää on se, että se rakentuu kestäväälle pohjalle. Huonosti rakennettu rauha on uuden sodan siemen. Kestävää ja oikeudenmukaista rauhaa ei voi syntyä ilman Ukrainaa ja ilman Eurooppaa.

Yhtenäisyyden, keskinäisen luottamuksen ja jokaisen mukana pitämisen merkitystä arjen ja yhteiskunnan turvallisuudelle ei voi liikaa korostaa. Tällä on myös maanpuolustustahdon kannalta tärkeä vaikutus, samoin laadukkaalla vapaaehtoisella maanpuolustuskoulutuksella. Sisäisesti yhtenäinen valtio on vahva myös ulkoisesti.

Loppuun vielä muistutus, että asuttu raja on itärajan paras turva. 1 300 kilometriä ei vain Suomen, vaan EU:n ja Naton itärajaa on nykyään myös demokratian, vapauden ja sivistyksen raja.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

16.10 Juha Hänninen kok: Arvoisa herra puhemies! Valtioneuvoston puolustusselonteko on tärkeä ja ajankohtainen asiakirja, joka vastaa muuttuneeseen turvallisuustilanteeseen. Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa ja sen laajemmat kansainväliset vaikutukset ovat muuttaneet Euroopan turvallisuustilannetta perusteellisesti. Venäjä muodostaa pitkäkestoisien turvallisuusuhkan Euroopalle ja Suomelle myös tulevaisuudessa, minkä vuoksi Suomi on varmistettava, että liittokunnan pelote ja puolustus vastaavat uhkaympäristön vaatimuksia. Näihin muutoksiin on vastattava pitkäjänteisellä ja johdonmukaisella puolustus suunnittelulla, johon tämä selonteko antaa suuntaviivat.

Arvoisa herra puhemies! Selonteossa on nostettu esiin Suomen puolustuksen keskeisiä kehittämiskohteita. Erityisesti Nato-jäsenyyden myötä on välttämätöntä varmistaa, että Suomen puolustusjärjestelmä nivoutuu osaksi liittokunnan yhteistä puolustusta. Suomi on sitoutunut tukemaan liittolaisiaan ja edistämään yhteisiä puolustus suunnitelmia, joiden tavoitteena on vahvistaa koko liittokunnan sotilaallista suorituskykyä. Tämä tarkoittaa lisääntynyttä yhteistoimintaa liittolaisten kanssa mutta myös oman kansallisen puolustuskykymme vahvistamista. Suomen on pystyttävä puolustamaan itseään kaikissa tilanteissa, ja selonteon linjaukset tukevat tätä tavoitetta.

Puolustuksen kannalta pohjoinen Suomi on yhä keskeisemmässä asemassa. Pohjoisen kulkuyhteyksiin ja perusrakenteisiin, sotilaalliseen huoltovarmuuteen ja Puolustusvoimien resursseihin panostaminen on tärkeää, jotta kykenemme toimimaan tehokkaasti yhteistyössä Ruotsin, Norjan ja muiden liittolaisten kanssa. Harjoittelualueiden ja kulkuyhteyksien kehittäminen tukee puolustuskykymme vahvistamista ja tekee Suomesta entistä merkittävämmän toimijan pohjoisessa Euroopassa.

Arvoisa herra puhemies! Suomi on sitoutunut puolustusmenojen kasvattamiseen ja Nato-tavoitteiden täyttämiseen. Suomen turvallisuuden varmistaminen edellyttää pitkäjänteistä ja kokonaisvaltaista puolustus suunnittelua, jossa resurssit kohdennetaan tehokkaasti ja päätökset perustuvat ajantasaiseen tilannekuvaan. Tämän selonteon myötä meillä on selkeät tavoitteet puolustuksemme kehittämiseksi, ja on meidän tehtävämme varmistaa, että ne myös toteutuvat. — Kiitoksia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Furuholm, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 17/2025 vp

16.13 Timo Furuholm vas: Arvoisa puhemies! Viime torstaina käsittelimme tätä selontekoa ensi kerran täällä, ja esiin nousi — omasta puheestani mutta myös muutamasta muusta puheesta — mielestäni se tosiasia, että joltain osin tämä selonteko on vanhentunut. Ja olen kovin yllättynyt siitä, että se reaktio, mikä esimerkiksi salin toiselta puolelta tuli, oli kovin vahva, koska eihän täällä nyt keneltäkään vaadita ennustajan kykyä tai mitään muuta. Mielestäni siinä meni kaksi eri asiaa sekaisin. Ensinnä on tämä, että kyllä, on ollut tiedossa, minkä selontekokin hyvin ymmärtää, että Euroopan on aika ottaa vastuuta enemmän. Mielestäni siinä ei ole mitään debatoitavaa ja se on itsestään selvä asia.

Mutta se, mikä nyt tässä on mielestäni sekoittanut tätä pakettia ja joltain osin tätä selontekoa tavallaan vanhentanut, on se vauhti, millä nämä asiat nyt tapahtuvat. Trumpin toimet liittyen aseapuun, viimeisin tieto tiedusteluavusta, äänestyskäyttäytyminen — on niin monta samanaikaista asiaa, mitkä tietyllä tapaa pelaavat sinne itänaapurimme suuntaan, että itse koen, että puolustus- ja turvallisuuspolitiikassa ei kannata kauheasti jättää arvailujen varaan asioita, joten siksikin koen, että puolustusvaliokunnan on mietinnössään otettava kantaa juuri siihen, miltä osin tässä selonteossa on aukkoja ja vastaako se tähän nopeaan muutokseen, joka nyt Trumpin toimesta on laitettu käyntiin.

Arvoisa puhemies! Vaikka Eurooppa on tietyllä tapaa menettämässä sitä olkapäätä, mihin on tässä nojailtu jo vuosikymmeniä, niin en haluaisi nähdä asiaa myöskään niin negatiivisena. Meillä Euroopassa on esimerkiksi nyt Venäjään nähden tiettyä taloudellista mahdita ja kykyä, joten nyt kysymys on lähinnä siitä, teemmekö me täällä Euroopassa, Pohjoismaissa sun muualla, julistusten lisäksi töitä sen eteen, että meillä on kykyä kantaa isompi tai oikeastaan nyt tässä tapauksessa suurin osa meidän oman turvallisuutemme puolustamisesta. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Minuutin mittainen vastauspuheenvuoro, edustaja Polvinen, olkaa hyvä.

16.16 Mikko Polvinen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Furuholmille sanoisin näin, että kerran oli semmoinen prinsessa, joka etsi virheetöntä prinssiä, ja hän ei koskaan sitä löytänyt. Tässä on vähän samanlainen asia, että jos etsii sitä sen hetken viimeistä tietoa, mikä on päivän päästä jo vanhentunutta, ja kirjoittaa sen paperille, niin jossain kohtaa se tilannekuva täytyy kirjata ylös, ja kirjata sitten ne muuttuneet olosuhteet uudelleen ylös, kun on sen ajan tarve.

Kun maailmassa tapahtuu tällä hetkellä tunteissa enemmän kuin ennen päivissä, päivissä enemmän kuin viikoissa ja viikoissa enemmän kuin vuosissa, niin on selvää, että tällaisen selonteon siirtäminen eteenpäin vain siksi, että voitaisiin olla oikeassa kaikista asioista ja tilannekuva kerrottuna juuri niin kuin se on, on täysin mahdotonta. Sen takia minun mielestäni tämän selonteon tuominen tänne tässä muodossa on selvää, ja on järkevää, että tästä voidaan nyt täällä keskustella ja kommentoida sitä, mitä ajassa nyt on jo muuttunut, ja puolustusvaliokunta voi ottaa kuuleviin korviinsa ne asiat, mitkä tässä salissa on tuotu meille kaikille tietoon.

Puhemies Jussi Halla-aho: Ja vielä vastauspuheenvuoro, edustaja Furuholm, olkaa hyvä.

16.17 Timo Furuholm vas (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Koen, että edustaja Polvinen ei ehkä ymmärtänyt sitä, mitä yritin tuoda esiin. Nimenomaan selonte-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 17/2025 vp

koon itsessään ei tarvitse kenenkään enää koskea, mutta se aikasykli — kun ennen tapahtui vuodessa tietyn verran, 10 vuodessa jonkun verran — on lyhentynyt Trumpin hallinnon myötä hyvin pieneksi tässä vallitsevassa tilanteessa. Ja toinen seikka on se, että on tapahtunut valtavasti sen jälkeen lyhyessä ajassa, kun selonteko saatiin valmiiksi. Juuri tähän liittyen on siis tärkeää, että emme lähde avaamaan selontekoa, mutta puolustusvaliokunta rauhallisesti asiaa käsitellen tuo mietinnössään esille niitä seikkoja, mitkä siitä selonteosta ehkä puuttuvat tai ovat jo vanhentuneet. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Sitten palaamme puhujalistalle. — Edustaja Vornanen, olkaa hyvä.

16.19 Timo Vornanen tv: Arvoisa puhemies, hyvät Suomen kansan edustajat! Sinisilmäisyyden aikakausi on päättynyt. Euroopan täytyy ottaa vastuu puolustuksestaan, ja täällä Suomessakin asioita täytyy tarkastella jopa entistäkin enemmän sinivalkoisin silmin ja arvoin. Maailmanpoliittinen tilanne on tällä hetkellä poikkeuksellisen jännittynyt. Uutisten perusteella asetelmat tuntuvat heilahtelevan lähes päivittäin. Erityisesti Yhdysvaltain presidentin toiminta on herättänyt meissä monissa kysymyksiä ja epävarmuutta. On kuitenkin ensiarvoisen tärkeää, että me suomalaiset pidämme yhdessä päämme kylmänä. Emme saa antaa jokaisen uutisotsikon tai somerasahduksen lietsoa tarpeetonta pelkoa tai epävarmuutta. Voikin sanoa, että kun tilanteet kuumenevat, silloin päätöksenteon täytyy olla entistäkin viileämpää. Meidän jokaisen velvollisuus on osallistua valtiomme henkisen puolustuskyvyn ylläpitoon. Se tapahtuu parhaiten olemalla levollisia, luottamalla omiin vahvuksiimme ja välttämällä paniikin lietsomista. Tätä viileän harkitsevaa toimintaa odotetaan varsinkin meiltä parlamentin jäseniltä.

Liittolaisuudessa on voimaa, ja Suomi on nyt historiallisen vahvasti liittoutunut. Suomen turvallisuusympäristö on kiistatta muuttunut pitkäaikaisesti, mutta katsokaamme eteenpäin. Suomi on selvinnyt monista koettelemuksista, ja olemme edellisistä sodista lähtien tehneet johdonmukaisesti kaukonäköisiä ja pääosin viisaita päätöksiä puolustuksemme eteen. Meidän on syytä olla tyytyväisiä tähän perintöön ja tuntea ylpeyttä siitä, mitä olemme saavuttaneet. Monet muut maat ovat valinneet toisenlaisen polun ja kamppailevat nyt vakavien ongelmien kanssa puolustuskykynsä kehittämisessä.

Kuten puolustusselonteossakin selkeästi todetaan, Venäjä on valinnut yhä avoimemman ja röyhkeämmän vastakkainasettelun tien länttä vastaan. Suomen näkökulmasta tämä tarkoittaa sitä, että meidän on varauduttava jatkossakin laajaan hybridihaikuttamiseen. Meidän on oltava valmiita kestämään tätä painostusta pitkäaikaisesti, sillä toistaiseksi tämä on uusi normaali. Jokainen kuitenkin tietää, että muut vaihtoehdot olisivat huonompia.

Tässä tilanteessa maanpuolustuksellisesta näkökulmasta tarkasteltuna panostukset Itä-Suomeen, sen elinvoimaisuuteen ja asuttuna pitämiseen nousevat entistäkin tärkeämmiksi. Mikäli Itä-Suomi näivettyä ja tyhjenee, se heikentää suoraan kykyämme valvoa ja puolustaa itärajamme ja sen läheisiä alueita. Raja-alueella asuva väestö edistää kokonaisturvallisuuttamme. Väestön harventuminen itärajan tuntumassa helpottaa hybridioperaatioita, hidastaa reagointikykyä ja joukkojen liikkuvuutta sekä heikentää paikallispuolustusta. Meidän on syytä muistaa Ukrainan traaginen esimerkki heidän itärajansa epäselvästä tilanteesta ennen täysimittaisen sotatoimien alkua. Tämän estämiseksi Suomen on voimakkaasti vahvistettava maan itäosaa kokonaismaanpuolustus — ei pelkästään sotilaallinen näkökulma — mielessä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 17/2025 vp

Haluan palata vielä aikaisempaan puheeni kohtaan, kun totesin Suomen tehneen pääosin järkeviä päätöksiä puolustuksensa suhteen. On kuitenkin yksi asia, joka edelleen hieittää minua ja monia muitakin. Se on Suomen liittyminen Ottawan sopimukseen ja jalkaväkimiinoista luopuminen. On selvää, että naapurimaamme Venäjä ei ole koskaan ollut aikeissa liittyä tähän sopimukseen. Mielestäni oli merkittävä virhe tuhota halpoja ja helppokäyttöisiä jalkaväkimiinoja maassa, jossa on vähän väestöä mutta valtavat alueet. Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa on karulla tavalla osoittanut, että uusista innovaatioista huolimatta sodankäynti nojaa edelleen perinteiseen jalkaväen käyttöön. Tällöin myös jalkaväen liikettä hidastava ja ohjaava miinoitus olisi edelleen erittäin hyödyllistä. Siksi katson edelleenkin tarpeelliseksi nostaa esille tarpeen irtautua Ottawan sopimuksesta. Suomen ja suomalaisten ihmisten turvallisuuden on oltava etusijalla kaikessa päätöksenteossa.

Tähän puheeni lopuksi toivon Suomen viranomaisten tiedustelukyvykkyyden jatkuvaa kehittämistä niin sotilas- kuin siviilisektorilla. Luotettava ja oikea-aikainen tiedustelutieto on yksi edellytys ja vaatimus valtiotason oikeasuuntaiselle päätöksenteolle, ja tätä luotettavaa tiedustelutietoa me tarvitsemme päivittäin valtionjohdon ja eri turvallisuusviranomaisten taholla. Näen, että tiedustelukyvykkyyden kehittäminen ja tiedonhankinta on sellainen asia, mihin meidän tulee jatkossa satsata nykyistä enemmän. Se on yhteiskuntamme edun mukainen kehityssuunta. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Jäntti, olkaa hyvä.

16.25 Aleksi Jäntti kok: Arvoisa herra puhemies! Ukrainan sodan loppuratkaisulla on mitä suurimmassa määrin merkitystä puolustuspoliittisen ympäristömme lyhyen, keskipitkän ja pitkän tähtäimen kehitykselle. Aloittaessaan laajamittaisen hyökkäyksen Ukrainaan 24. helmikuuta 2022 Venäjä tiesi, kuinka heikko Eurooppa on. Hetken jo näytti siltä, että yhteenlasketuilla bruttokansantuotteilla ja ennen sotaa myös puolustusbudjeteilla mitaten täysin ylivoimainen EU kykenisi laittamaan Venäjän suurvaltapolitiikalle kampoihin. Itsekin hairahduin uskomaan tuohon illuusioon. Ukrainan presidentti Volodymyr Zelenskyi näytti Euroopan johtajille suunnan kieltäytymällä kyydistä ja tilaamalla sen sijaan ammuksia, mutta siitäkin on jo kolme vuotta aikaa — kolme vuotta, jotka Euroopan unioni ja Naton eurooppalaiset jäsenmaat ovat antaneet valua hiekkaan. Oma puolustusteollisuutta ei ole kyetty nostamaan vaadittavalle tasolle, ei tukemaan Ukrainaa riittävästi ja oikea-aikaisesti, ei edes laatimaan minkäänlaista strategiaa Ukrainan suhteen. On vain odotettu — vielä sen jälkeenkin, kun näytti todennäköiseltä, että Yhdysvaltain presidentti vaihtuu. On kulunut noin seitsemän kuukautta siitä, kun Joe Biden ilmoitti vetäytyvänsä USA:n presidenttikisasta. Siinä vaiheessa EU:n olisi kannattanut alkaa varautua erilaisiin skenaarioihin, tai viimeistään silloin, kun Donald Trumpin valinta Yhdysvaltojen presidentiksi varmistui. Siitäkin lähtien on istuttu tumput suorina käsien päällä ja odotettu, mitä Trump tulee tekemään Ukrainan sodan lopettamiseksi.

Arvoisa puhemies! Lienee kiistatonta, että Euroopassa ei ole vaivauduttu tekemään minkäänlaisia vaihtoehtotarkasteluja ja niihin perustuvia toimintasuunnitelmia Trumpin johtaman rauhanneuvotteluprosessin ja pöydälle nostettavien ehtojen varalle. Pari viikkoa sitten herättiin tukka pörrössä ja silmät rämhässä kasakan nauruun. Euroopan näyttävimpänä kontribuutiona olivat odotetun prosessin lähtölaukauksen jälkeen joidenkin maaryhmien julkilausumat, kunkin vahvuuksillaan. Tässä ajassa julistukset ovat paperia, jos ne siis ylipäätään on vaivauduttu tulostamaan X:stä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 17/2025 vp

Onneksi Eurooppa näyttää heräilevän ruususenunestaan. Toivottavasti vielä ei ole liian myöhäistä kömpiä pystyyn suurvaltojen jaloista. Tällä hetkellä näyttää siltä, että Yhdysvallat neuvottelee Venäjän kanssa Ukrainan ja EU:n pään yli tulitauon ja rauhan. Jos tekosen tahti ei muutu, EU:sta on tulossa se, jolle muut naureskelevat hyvän- tai pahantahtoisesti, riippuen siitä, kuka ilkkuja kulloinkin sattuu olemaan.

Kritisoin noin vuosi sitten länsimaiden päämäärättömyyttä muun muassa näin: ”Puhumin Ukrainan tukemisesta sodan voittoon asti asettaisi länsimaille selvän tavoitteen ja olisi yksiselitteinen viesti myös Venäjälle: periksi ei anneta. Demokraattisissa maissa kaikille olisi selvää, että mitä nopeammin voitto saavutetaan, sitä parempi. Se päättäisi epäroinnin ratkaisuvoiman tarjoavan sotilaallisen avun toimittamisessa. Toinen maailmansota ratkesi ennen kaikkea sotatalouteen, mutta myös siihen, että liittoutuneilla oli selkeä strategia. Akselivalloilla ei. Länsimaiden talous on murskaavan ylivoimainen Venäjän talouteen verrattuna, mutta länsimailta puuttuu visio ja voiton edellyttämä strategia Ukrainassa.”

Arvoisa puhemies! Taloudellisesti ja pitkään myös sotilaallisesti täysin alivoimainen Venäjä on voittamassa sodan Euroopassa. Ei siksi, että Venäjällä olisi voittava strategia, vaan siksi, että länsimailla ei ole ollut strategiaa ollenkaan eikä päämäärätietoisuutta. Tyydyttiin odottelemaan. Aika ajoi liberaalien demokratioiden ohi.

EU:n heikentymistä tulee kiihdyttämään se, että lyhyellä tähtäimellä Suomen kaltaisten maiden edun mukaista tulee olemaan kahdenvälisten suhteiden vaaliminen Yhdysvaltojen kanssa Euroopan unionin yhteisrintamassa toimimisen kustannuksella. Siksi siirtyimme avoimesti kaksien rattaiden politiikkaan USA-suhteissa, ja niin tehnee moni muukin EU-maa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Seppänen, olkaa hyvä.

16.29 Sara Seppänen ps: Arvoisa herra puhemies! Suomen turvallisuuspolitiikka perustuu nimenomaan kokonaisturvallisuuteen. Muuttunut toimintaympäristö korostaa tarvetta varautua laajasti kaikilla hallinnonaloilla tukemaan puolustusvoimia pitkäkestoisessa, koko yhteiskuntaan vaikuttavassa korkean intensiteetin kulutussodankäynnissä.

Me olemme, valitettavasti, nyt siinä tilanteessa, että joudumme keskustelemaan vakavasti laajasta varautumisesta ja Puolustusvoimien tukemisesta. Korona tuntuu tänä päivänä hyvin pieneltä, ohi menneeltä, hetkelliseltä harmilta. En uskonut, että olisin voinut sanoa näin, että toivottaisin koronapandemian hyvin tervetulleeksi mieluummin kuin tämän Eurooppaa kohdanneen pitkän painajaisen.

Uudet turvallisuusuhat edellyttävät yhteiskunnalta vahvaa kriisinsietokykyä sekä kokonaisturvallisuuden mukaista varautumista ja kriisien hallintaa. Meidän tulisikin huolehtia erityisesti huoltovarmuudesta, kotimaisesta ruuantuotannosta, energiantuotannosta ja erityisesti kansamme yhtenäisyydestä ja henkisestä kriisinsietokyvystä.

No, mitä tulee Eurooppaan, täällä on ollut hyviä puheenvuoroja. Tuossa edelläkin edustaja Jäntti laajasti kartoitti tätä Euroopan tilannetta. Mutta nostan tässä nyt nämä erityisen kireät ilmastotavoitteet, jotka vaikeuttavat Suomen talouden kasvua ja esimerkiksi maataloutta merkittävästi. Meidän on luovuttava ylikireistä tavoitteista ja keskityttävä talouden kasvuun ja Suomen talouden kuntoon laittamiseen. Vahva talous on meidän turvallisuutemme tae. Taistelut voitetaan ase-in, mutta sodat voitetaan taloudella.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 17/2025 vp

Kokonaismaanpuolustus ja huoltovarmuus ovat tiiviisti sidoksissa toisiinsa, ja erityisen keskeisessä roolissa on kasvava kotimainen puolustusteollisuus. Tällä selontekokaudella panostetaan kokonaismaanpuolustuksen vahvistamiseen ja sen eri osa-alueiden yhteensovittamiseen.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Antikainen, olkaa hyvä.

16.32 Sanna Antikainen ps: Kiitos, arvoisa herra puhemies! Tämä selonteko on tehty aikana, jolloin Ilkka Remeksen romaanien juonissa seikkailevat venäläiset sabotöörit ja erilaiset fiktiiviset juonenkäänneet tuntuvat välillä jopa liian mahdollisilta tosielämän kuvauksilta. Menneinä vuosina entinen ulkoministeri Erkki Tuomioja SDP:stä älähtikin Remekselle, tämä kun esitti Tuomiojan mielestä Venäjän aina aivan liian huonossa valossa fiktiivisissä romaaneissaan. No, kuinka sitten kävikään?

Viime aikoina eri maiden tiedusteluviranomaiset ja Nato ovat varoittaneet Venäjän sabotaasi- ja hybridi-isku-uhasta. Naton neuvosto varoitti vastikään, kuinka Venäjä toteuttaa lisääntyvässä määrin erilaisia sabotaaseja, kyberhäirintää, disinformaatiokampanjoita, erilaisia hybridioperaatioita ja jopa väkivaltaisuuksia. Venäjä käy hyökkäyssotaansa Ukrainassa ja lännessä. Sen haluna on luoda eripuraa sekä sisä- että myös ulkopoliittisesti eri maiden kesken. Kun katsoo Trumpin toimintaa Yhdysvalloissa, voi todeta surullisena ja huolestuneena, että tässä työssä Venäjä on osittain onnistunut. Venäjän pyrkimyksenä onkin luoda kaaos usealta eri suunnalta, jolloin päättäjät, valtiot ja jopa kokonaiset kansakunnat menettävät ensin kykynsä tunnistaa, mitä tapahtuu ja miksi, ja lopulta kykynsä toimia tilanteen vaatimalla tavalla. Katse ei ole enää pallossa, vaan aivan jossain muualla.

Surullista on, että jossakin määrin Suomikin meinasi saavuttaa toimimattomuuden lakipisteen, ja osa kansanedustajista ei katsonutkaan enää palloon — kiitos kaikille niille edustajille ja puolueille, että rajalaki meni viime vuonna täpärästi läpi, johon se tarvitsi viiden kuudesosan enemmistön eduskunnasta, Venäjä kun on tehnyt jo hybridihyökkäyksen Suomen itärajalla turvapaikanhakijoita hyväksikäyttäen, ja tämä hyökkäys pysähtyi vasta hallituksen sulkiessa itärajan rajanylityspisteet.

Arvoisa puhemies! Suomen toimintaympäristö on epävakaa ja vaikeasti ennakoitavissa. Turvallisuustilanne voi heikentyä nopeasti, ja sen vaikutukset ulottuvat koko yhteiskuntaan. Venäjän muodostama turvallisuushukka on pitkäaikainen, eikä mahdollinen rauha Ukrainassa muuta tätä asetelmaa. Selonteossa mainitaan, kuinka puolustushallinto seuraa tarkasti turvallisuusympäristön ja eri suorituskyykyjen kehitystä ja ottaa kokonaisuuden huomioon pitkän aikavälin kehittämisessä. Yhtenä osa-alueena puolustushallinnossa selvitetään jalkaväkimiinojen käytön tarvetta ja pelotevaikutusta Suomen olosuhteissa. Tässä otetaan huomioon havainnot Venäjän hyökkäyssodasta Ukrainassa, teknologinen kehitys sekä Puolustusvoimien nykyiset suorituskyyvyt. On selvää, että Suomeen on nyt syntynyt selkeä tarve saada myös jalkaväkimiinat turvaamaan itärajamme.

Arvoisa puhemies! Suomi ratifioi Ottawan jalkaväkimiinat kieltävän sopimuksen vuonna 2011 eduskunnan enemmistön tahdon mukaisesti, vain perussuomalaiset olivat liittymistä vastaan. On huomattava, että kaikki suvereenit valtiot sopimuksia ja sitoumuksia tehdessään myös pidättävät itsellään oikeuden harkita asiaa uudelleen, mikäli sopimusten ja sitoumusten hetkellä vallalla ollut tilanne muuttuisi ja uusi tilanne niin edellyttäisi.

Monet tahot ovat ilmaisseet, että liittyminen Ottawan sopimukseen oli suuri virhe. Muun muassa puolustusministeriö vastusti silloin sopimukseen liittymistä. Eduskunnan

Pöytäkirjan asiakohta PTK 17/2025 vp

enemmistö kuitenkin ratifioi tämän sopimuksen. Myöhemmin asiantuntijat ovat tuoneet esille, että sopimukseen liittymiseen johtanut kansainvälinen paine johtui virheellisestä tulkinnasta siitä, miten Suomi jalkaväkimiinoja käytännössä käyttäisi.

Myös Suomen silloista kansainvälistä vaikuttamistyötä on myöhemmin kritisoitu. Suomen on kuvattu olleen kyvytön puolustamaan omaan maantieteeseensä soveltuvien erityisratkaisujen tarpeellisuutta. Kansainvälisissä piireissä levinneet väärät mielikuvat Suomen puolustustaisteluista menneisyydessä ja mielikuvat maastoon holtittomasti kylvetyistä, lasten jalkoja silpovista jalkaväkimiinoista eivät Suomen kohdalla ole pitäneet eivätkä pidä paikkaansa. Suomessa jalkaväkimiinoja käytettäisiin vain osana Suomen puolustusta, vihamielistä sotilaallista hyökkäystä vastaan. Jalkaväkimiinat olisi niin tarkoin sijoitettu ja kartoitettu, ettei niihin törmäisi kuin Suomeen hyökkäävä vihollinen.

Arvoisa puhemies! Kello käy. Jatkan puhettani loppuun seuraavassa puheenvuorossa. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kokko, olkaa hyvä.

16.39 Jani Kokko sd: Arvoisa puhemies! Nyt käsittelyssä oleva valtioneuvoston puolustusselonteko on erinomainen asiakirja, mutta itselläni särähtää hieman korvaan jo tilannekuvassa, jossa todetaan, että Venäjän hyökkäys helmikuussa 2022 Ukrainaan oli jatkumoa niille aggressiivisille toimille, jotka Venäjä aloitti vuonna 2014. Se, mitä Itä-Ukrainassa tapahtui helmikuun 2014 ja helmikuun 2022 välisenä aikana — voiko sitä muuten kuvailla kuin avoimeksi sodaksi? Ehkä tietysti, jos ajatellaan, että se oli yksi monista Neuvostoliiton hajoamisen jälkeen syntyneistä jäätyneistä konflikteista, niin ehkä silloin ”aggressiiviset toimet” sopivat, mutta toivoisin, että kykenisimme jo vihdoinkin sanomaan asiat niin kuin ne ovat.

Samaten voisin tässä yhteydessä kommentoida edustaja Furuholmin puheenvuoroa, jossa hän nosti esiin Yhdysvaltain uuden presidentin Donald Trumpin puheet nimenomaan Ukrainaan liittyen ja sen, mitä vaikutuksia niillä on mahdollisesti selonteon päivitystarpeeseen. Itse näkisin, että tässä keskustelussa nyt tunnutaan vähän liikaa sekoitettavan toisaalta Nato ja toisaalta Ukraina toisiinsa. Ukraina on ymmärrettävästi erityistapaus Yhdysvaltain turvallisuuspolitiikassa. Uusi hallinto ei näe sitä samalla tavalla arvojen ja Yhdysvaltain johtajuuden kautta tapahtuvana hyvän ja pahan välisenä taisteluna vaan ennen kaikkea hyvinkin resurssien näkökulmasta olevana kysymyksenä, jossa Yhdysvaltain nykyhallinto etsii parempaa diiliä, kun taas sitten Natoon liittyen Yhdysvaltain uudelta hallinnolta ei ole tullut yhtä kriittisiä näkemyksiä. He ainoastaan toivovat sitä, että Eurooppa tekisi oman osansa kollektiivisessa puolustuksessa, ja oikeastaan se viesti on sama, mitä Washingtonista on tullut jo Bushin ja Obaman hallintojen aikana. Ja nyt kun vielä katsoo, minkälaisia lausuntoja Yhdysvaltain mahdollisesti tuleva Nato-suurlähettiläs Whitaker on sanonut siitä, mikä merkitys liittokunnalla on Yhdysvaltain turvallisuusstrategiassa, niin siinä suhteessa ei ehkä kannata sekoittaa sitä, mitä todetaan Ukrainasta, niin että se pätsisi myös Natoon.

Arvoisa puhemies! Puolustusselonteon aikajänne ylittää kuluva vaalikauden ja ulottuu 2030-luvulle asti, niin kuin näissä laajoissa puolustuspoliittisissa ratkaisuihin pitääkin olla. Meillä on tällä hetkellä käynnissä uusien hävittäjien hankintaprosessi, niiden tulo Suomeen, ja Laivue-hankinta, ja seuraavana on vuorossa myös Maavoimien iskukykyyn parantaminen, joten on ymmärrettävää, että selonteossa pyritään suuntaamaan aikajännettä mah-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 17/2025 vp

dollisimman pitkälle. Toivon, että se hyvä parlamentaarinen yhteistyö, mikä näissä aikaisemmissa valmisteluissa, hankinnoissa on ollut mukana, tulee myös säilymään tulevaisuudessa, sillä varmaan olemme siitä yhtä mieltä, että isänmaan turvallisuus on yhteinen asia.

Mitä tulee sitten itse Euroopan turvallisuuteen, ymmärrettävästi Yhdysvaltain uuden hallinnon linjaukset herättävät Euroopassa huolta, mutta uskon, että Euroopalla on, ja ennen kaikkea Euroopalla tulisi olla, enemmän itsekunnioitusta ja enemmän tahtoa, koska kykyjä nimittäin riittää. Euroopan unioni on 500 miljoonan ihmisen valtioiden liitto, jossa on vahvat ja iskukykyiset puolustusvoimat. Pelkästään Pohjoismailla yhteenlasketut hävittäjä määrät ovat yhdet maailman suurimmista. Puola käyttää yli neljä prosenttia bruttokansantuotteesta puolustukseen ja on noussut alueelliseksi suurvallaksi Euroopassa. Britannian ja Ranskan sotilasdoktriinit perustuvat globaalin valtatasapainon ylläpitämiseen. Heidän iskukykynsä on, toisin kuin monella muulla eurooppalaisella maalla, globaalia. Aktiiviset asevoimat yhdistettynä reserveihin ovat miljoonaluokkaa, huomattavasti vahvemmat kuin mitä Venäjällä on käytössä. Yli 300 miljardia euroa Euroopan maat käyttävät puolustusmenoihin joka vuosi, pelkästään EU-maat. Siis tähän kun lisätään Britannia ja Norja, summa nousee useilla miljardeilla.

Tässä suhteessa tarkasteltuna hieman jopa hämmentää se tietynlainen paniikki, mikä Euroopassa nyt on tässä muuttuneessa turvallisuustilanteessa siitä, miten me voimme pärjätä, koska Euroopalla on kapasiteettia. Nyt se pitäisi saada käyttöön, ennen kaikkea se, miten me käytämme nämä olemassa olevat satojen miljardien eurojen puolustusbudjetit entistä tehokkaammin. Amerikkalaiset pärjäävät yhdellä taistelupanssarivaunulla, kun Euroopalla niitä on 14. Voisiko sieltä hakea synergiaa puolustusteollisuutta yhdistelemällä, katsomalla se, mitä omia vahvuuksia kukin jäsenmaa tuo siihen kollektiiviseen puolustukseen? Tästä varmasti kaikki eurooppalaiset veronmaksajat olisivat enemmän kuin tyytyväisiä, että ne olemassa olevat resurssit käytettäisiin entistä tehokkaammin, varsinkin kun tähän liittyy se sodan kuvan muutos.

Se on siinä mielessä ehkä nyt tällä hetkellä vielä ristiriitaisessa tilanteessa, että toisaalta Euroopassa panostetaan huomattavasti uusiin teknologioihin. Katsomme, että kyberulottuvuuden tuomat lisäykset näkyvät myös Maa-, Meri- ja Ilmavoimien teknologisessa kehityksessä. Se on ehkä se tulevaisuudenkuva, mihin lännen puolustusta, lännen sodankäyntiä, ollaan viemässä, mutta Venäjä on osoittanut, että se perinteinen massamainen sodankäynti on edelleen yksi sodankäynnin muoto. Siinä suhteessa Euroopan tulee olla varustautunut, ja sitä kautta myös Suomen olla varustautunut näihin molempiin sodankuviin: miten me saamme tämän teknologisen ylivertauisuuden, mikä lännellä ja Euroopalla on, toimimaan entistä vahvemmin puolustuksen eduksi ja mitenkä me saamme myös asevoimien käyttöön. Tähän liittyy myös tietysti kyberturvallisuuden vahvistaminen, ennen kaikkea tiedustelun vahvistaminen ja myös siihen liittyvien mahdollisten vastaiskukykyjen tekeminen vihollista kohtaan.

Arvoisa puhemies! Kuten totesin, niin tässä suhteessa toivon, että Euroopalla on oikeasti tahtoa ja halua hoitaa oma osuutensa tässä kollektiivisessa puolustuksessa, sillä se aika, jolloin Eurooppa on nojautunut pelkästään Yhdysvaltojen turvaan, lienee viimeistään nyt ohitse.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Oinas-Panuma, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 17/2025 vp

16.46 Olga Oinas-Panuma kesk: Arvoisa puhemies! Tämänhetkinen maailmantilanne mietityttää ja pelottaakin ihmisiä. Viime päivien tapahtumat ovat vyöryn lailla tunkeutuneet meidän tajuntaamme. On tietoa, valetietoa ja spekulatioita ilmatila pullollaan. Ihmiset ovat hyvin huolestuneita siitä, mikä on Suomen tilanne, rooli ja tulevaisuus muuttuvassa maailmassa. Moni jättää myös lehden lukematta.

Kuvaavaa on, että kun me aloitettiin keskustelu tässä salissa viime viikolla, jo silloin mietittiin, onko selonteko jo joltain osin vanhentunut, ja yhtä kuvaavaa on, että maailmanpolitiikan tilanteet ovat jo tuon jälkeen muuttuneet ja uutta tietoa tuntuu tulevan tunneittain. Uhkakuvat ovat entistä monimutkaisemmat. Turvallisuusympäristö muuttuu, ja meidän on oltava hereillä, mutta ei hädissään. Nyt korostuu myös oikean ja luotettavan tiedonvälityksen merkitys. Samoin korostuu poliittisten päättäjien vastuu antaa oikeaa tietoa.

Kaiken tämän sirpaletiedon sateessa on hyvä muistaa perusasiat: Venäjä on jatkanut laiton hyökkäyssotaansa Ukrainassa ja ulottanut vihamielistä toimintaa Eurooppaan. Ukrainan rauhanehdot vaikuttavat myös laajemmin turvallisuusympäristöön. On selvä, että Ukrainan on saatava oikeudenmukainen ja kestävä rauha maan omilla ehdoilla. Ukrainan tai Euroopan yli ei saa neuvotella tai sopia. Yhdysvaltain hallinnon linjaukset ovat haastaneet meidän sääntöpohjaisen yhteistyön periaatteita. On selvää, että jokaisella maalla on oikeus valita oma turvallisuusjärjestyksensä, ja maitten alueellista koskemattomuutta ja itsenäisyyttä tulee kunnioittaa aina, olipa kyse sitten Ukrainasta tai Grönlannista.

Vaikka Suomi on Naton jäsen, on meidän silti pidettävä tarkasti huolta omasta puolustuskyvystämme, kuten me ollaan tehty viimeisten vuosikymmenten aikana. On ollut viisautta varautua silloin, kun on ollut tyyntä. Puolustuksemme on kunnossa, ja suomalaisten maanpuolustustahto on kunnossa — hyvä näin.

Meidän tulee myös pitää huolta siitä, että Pohjois-Suomen liikenneyhteydet ovat kunnossa. Jos Itämerellä sattuisi nyt jonkunlainen kriisi, meidän vienti ja tuonti käytännössä pitkälti tyssäisivät. Me tarvittaisiin junayhteys Norjan ja Ruotsin kautta merelle. Se on tässä avainasemassa, ja toivottavasti se jossain vaiheessa etenee. Myös jäänmurtajien sijoittamista tulee tarkastella huoltovarmuuden näkökulmasta. Molemmista asioista olen maininnut usein, ja nämä ovat tietenkin semmoisia asioita, jotka lähtevät eteenpäin ministeritasolta, mutta olen saanut myös Suomen arktisten parlamentaarikkojen puheenjohtajana tai tarkemmin arktisen parlamentaarikkokonferenssin Suomen valtuuskunnan puheenjohtajana näitä asioita tuoda esille ja käydä näistä keskustelua muitten arktisten maitten kollegoitten kanssa ja myös ministerien kanssa. Pohjoinen on uusi etelä, ja maantiede on nyt viimeistään kiepsautettava ympäri. Kyse ei ole pelkästään Suomesta, vaan myös esimerkiksi siitä, millä lailla me vaikutetaan tuonne Euroopan parlamentin suuntaan.

Arvoisa puhemies! Me ollaan ajautumassa tilanteeseen, jossa jokainen maa niin yksin kuin yhdessä ostaa niin paljon aseita kuin markkinoilta onnistuu hankkimaan, ja puolustuksen riittävästä rahoituksesta on pidettävä huolta. Mutta samalla pitää tietenkin huolehtia siitä, että valtiontalouden leikkaukset eivät vaaranna meidän kansallista eheyttä ja suomalaisten tunnetta oikeudenmukaisuudesta, koska se tunne oikeudenmukaisuudesta on kuitenkin meillä kaiken pohjalla. Viisasta on siis varautua ja samalla toivoa, että vahvan varautumisen myötä Suomi myös pysyy aina turvassa. Viime vuosien tapahtumat ovat kuitenkin valitettavasti osoittaneet, että sinisilmäinen ei turvallisuusuhkien suhteen pidä olla. Suomessa mielestäni yksi olennaisimpia asioita on hajautettu yhteiskunta ja hajautetun yhteiskunnan turvallisuus. Tähän kannustan kiinnittämään huomiota myös tulevaisuudessa. Pelottelulle ja populismille sen sijaan ei ole tässä ajassa tilausta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 17/2025 vp

Arvoisa puhemies! Toivon todella, että pian koittaisi semmoinen maailmanaika, jossa mieluummin haastateltaisiin sosiologeja kuin sotatieteiden dosentteja — rauha. Ja meille päättäjille toivon ennen kaikkea viisautta ja pitkiä hermoja.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Aittakumpu, olkaa hyvä.

16.50 Pekka Aittakumpu ps: Arvoisa puhemies! Tämä vaalikauden yli 2030-luvulle asti ulottuva puolustuselonteko on tärkeä, ja tämän tavoitteena on tosiaan antaa kattava arvio tulevaisuuden tarpeista ja suunnitelmista. Puolustuselonteossa huomionarvoista on nimenomaan se, että se tukee pitkäjänteistä maanpuolustuksen suunnittelua. Olennaista on, että edelleen Suomen puolustusratkaisu on asevelvollisuuteen perustuva vahva kansallinen oma puolustuskyky osana Naton luomaa pelotetta ja yhteistä puolustusta. Omasta puolustuksesta on huolehdittava, ja Suomi on tässä viisaasti toiminut.

Arvoisa puhemies! Täytyy sanoa, että EU:ssa väläytelyihin erilaisiin ideoihin yhteisestä puolustusbudjetista täytyy sillä tavalla varauksella suhtautua ainakin siinä mielessä, että EU:ssa tahtoo olla aika usein esimerkiksi talous- ja ilmastopolitiikassa sitä ajatusta, että koetetaan saada ne maat maksamaan, jotka ovat jo omat asiansa hoitaneet. Suomi on omasta puolustuksestaan pitänyt huolta, kunpa muutkin olisivat samalla tasolla sitä tehneet. Yhteistyö EU:n kanssa ja jäsenmaiden puolustuksen vahvistaminen on ilman muuta tärkeää, mutta se pitää tehdä niin, että sitä ei tehdä Suomen kustannuksella. Päinvastoin, Suomi turvaa EU- ja Nato-maista pisintä Venäjän vastaista rajaa, ja tämä tarkoittaa sitä, että meille päin pitää tulla EU:sta rahaa, jos sitä jonnekin siirrellään.

Arvoisa puhemies! Suomen puolustusjärjestelmän kehittämisen painopisteet ovat maanpuolustuksen uudistaminen, meri- ja ilmapuolustuksen uusien järjestelmien käyttöönotto sekä puolustusjärjestelmän yhteensovittaminen Natoon. Selonteko toteaa, että maanpuolustuksen uudistamisella on kriittinen merkitys Suomen puolustuskyvylle. Suomella on oltava kyky vastata nopeasti kehittyvään laajamittaiseen, pitkäkestoiseen ja korkean intensiteetin sodankäyntiin. Huomionarvoista on, että tämä selonteko on suunniteltu tarjoamaan suuntaviivat ja kestävä pohja pitkäaikaisille puolustuspoliittisille linjauksille, jotka eivät riipu hetkellisistä poliittisista muutoksista. On selvää, että tällaisessa hyvin epävarmassa ja nopeasti muuttuvassa maailmantilanteessa johdonmukainen ja pitkäjänteinen puolustusstrategia on silti avainasemassa.

Elämme tosiaan nopeasti muuttuvaa aikaa, ja se tarkoittaa sitä, että on näissäkkin asioissa keskityttävä aivan olennaisiin ja konkreettisiin toimiin puolustuksen vahvistamiseksi ja maanpuolustuksen ylläpitämiseksi. Kun keskitymme konkreettisiin asioihin, voimme varmistaa Suomen turvallisuuden. Vahva puolustus takaa rauhaa. Kyse on nimenomaan puolustusvoimista — mitä vahvempia olemme, sitä isompi kynnys kenelläkään on hyökätä. On täysin ymmärrettävää, että nämä nopeat maailmanpolitiikan muutokset eivät ole aina ennakoitavissa, ja selonteko on tehty saatavilla olevan tiedon ja analyysin pohjalta. Olennaista on nimenomaan se, että Suomi kykenee sopeutumaan muutoksiin nopeasti, vaikka peruslinjat ja pitkän aikavälin suunnitelmat pysyisivätkin samoina. Yhdysvaltojen politiikan ja Venäjän toimien muutokset voivat vaikuttaa Suomen puolustustilanteeseen, mutta näiden vaikutuksia arvioidaan jatkuvasti ja tarvittaessa puolustusstrategiaa tai sen toteutusta mukautetaan, jotta se pysyy ajan tasalla.

Arvoisa puhemies! Suomessa toteutettava kokonaisturvallisuuden malli on erittäin hyvä, ja niin kuin tässä keskustelussa on jo todettukin, sitä ihmetellään ja siitä otetaan esi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 17/2025 vp

merkkiä myös ulkomailla. Siitä on pidettävä kiinni. Tämä muuttunut toimintaympäristö korostaa entisestään tarvetta varautua laajasti kaikilla yhteiskunnan aloilla tukemaan tarvittaessa puolustusvoimia. Uudet turvallisuusuhat edellyttävät yhteiskunnalta vahvaa kriisinsietokykyä ja yhteistyötä.

Arvoisa puhemies! Kuten todettu, nyt pitäisi viimeistään luopua viimeisistäkin hyväuskoisuuden rippeistä, ja tämä tarkoittaa sitä, että on irtauduttava maamiinat kieltävästä Ot-tawan sopimuksesta. Tällä olisi tärkeä viesti, ja se olisi myös tärkeä konkreettinen toimi. Suomen olosuhteissa maamiinojen käytöllä olisi merkittävä ehkäisevä pelotevaikutus. Kaikki on tehtävä, jotta rauha ja vakaus säilyvät. Suomi tavoittelee rauhaa. Mitään uhoa ei tarvita. Hoidamme omat asiamme ja kehotamme muita tekemään samoin.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Polvinen, olkaa hyvä.

16.56 Mikko Polvinen ps: Arvoisa puhemies! Nyt käsittelyssä oleva valtioneuvoston puolustusselonteko linjaa selkeästi, että Suomen puolustuskyvyn on vastattava laajamittaisen, pitkäkestoisen ja korkean intensiteetin sodankäynnin vaatimuksiin. Tämä vaatii paitsi sotilaallista suorituskykyä myös teknologista edelläkävijyyttä ja kykyä hyödyntää pohjoisen erityisolosuhteita. Myös Kainuulla on tässä merkittävä rooli. Suomi on Naton ulkora-javaltio, ja arktinen alue on strategisesti kriittinen niin Itämeren, pohjoisen kuin koko Eu-roopan näkökulmasta. Nato on vahvistamassa läsnäoloaan myös pohjoisessa. Kainuun ai-nutlaatuiset olosuhteet tarjoavat loistavan mahdollisuuden testata ja kehittää järjestelmiä, jotka toimivat äärimmäisissä kylmyys-, lumi- ja pimeysolosuhteissa, maasto-olosuhteissa, joissa kaikki ovat arktisissa elementeissä.

Selonteossa korostetaan, että Puolustusvoimat tutkii ja kehittää uusia teknologioita hyö-dyntäviä miehittämättömiä ajoneuvoja ja autonomisia järjestelmiä. Kajaanissa sijaitseva Lumi-supertietokone on Euroopan tehokkain laskentaympäristö, ja sen rinnalle Kajaaniin on tulossa uusi yhteiseurooppalainen tekoälytehdasinvestointi. Olen ylpeä siitä, että istuva hallitus varasi tämän investoinnin edistämiseen 250 miljoonaa euroa. Täällä salissa on kes-kusteltu Itä-Suomen kehittämisestä. Täällä salissa on väitetty, että Itä-Suomea ei tämä hal-litus kehittäisi. Uuden supertietokoneen ja uuden tekoälytehtaan investointi Kajaaniin on yksi esimerkki siitä, mitä tarkoittaa Itä-Suomen kehittäminen korkean teknologian alalla pitkälle tulevaan, pitkälle seuraavalle vuosikymmenelle. Tämä teknologia luo mahdolli-suuden kehittää esimerkiksi digitaalisia kaksosia, joissa voidaan simuloida sodankäynnin olosuhteita ja tehdä valintoja siinä.

Selonteon mukaan kyberpuolustuksen kehittäminen on välttämätöntä. Kajaanin ammat-tikorkeakoulu on jo erikoistunut digitalisaatioon, ja sen roolia voidaan laajentaa tukemaan puolustusalan teknologista kehitystä. Puolustusteollisuuden ja koulutusyhteistyön tiivistä-minen mahdollistaisi entistä paremman varautumisen digitaalisiin uhkiiin. Suomi on jo saa-nut vahvemman aseman Naton teknologiaekosysteemissä. Oulu on valittu Naton DIANA 6G -testauskeskukseksi. Oulun yliopisto hallinnoi testikeskusta yhdessä VTT:n kanssa. Tämä tarkoittaa sitä, että Pohjois-Suomeen voidaan rakentaa kokonaisuus, jossa yhdisty-vät arktinen kenttätestaus ja huipputason digitaalinen simulointi. Myös tekoälyn täysi hyö-dyntäminen on mahdollista. Kajaanin ja Oulun yhteistyöllä voimme luoda puolustus- ja teknologiakäytävän, joka palvelee sekä kansallisia että liittokunnan tarpeita.

Arvoisa puhemies! Olen työskennellyt puolustusteollisuudessa yli 14 vuotta. Olen tyy-tyväinen siitä, että selonteko linjaa selvästi, että Suomen puolustuksen on oltava teknolo-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 17/2025 vp

gisesti edistyksellistä ja kyettävä vastaamaan modernin sodankäynnin vaatimuksiin. Kainuulla on tässä mahdollistava rooli. Meillä Suomessa tulee olla Euroopan johtava arktisen sodankäynnin testialue, jossa yhdistyvät huipputeknologia, puolustusteollisuus ja koulutus. Voimme mahdollistaa puolustuselänteon tavoitteita toimivaksi puolustuksemme kehittämiseksi ja tuotteiksi lyhyelläkin aikavälillä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Savio, olkaa hyvä.

16.59 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Maailma on ollut alkuvuoden ajan suurvaltapoliittisessa myllerryksessä, ja tilanne Euroopassa ja varsinkin Ukrainassa muuttuu sen vuoksi päivittäin. Euroopan maiden on jatkettava Ukrainan tukemista, vaikka Yhdysvallat ei sitä enää tekisikään, tai on kai nyt jo käytettävä sanamuotoa ”ei enää teekään”. Onneksi Euroopassa ollaan hereillä, ja Suomi on vahvasti ja aktiivisesti mukana Ukrainan tuessa.

Arvoisa puhemies! Jokaisen valtion tärkein tehtävä on sen omien kansalaisten turvallisuuden takaaminen. Suomen puolustuksen tukipilareita ovat kansallinen puolustuskyky, Nato-jäsenyys, puolustusyhteistyö muiden maiden kanssa sekä yhteiskunnan kaikkiin sektoreihin nojaava kokonaisuusmaapuolustus. Valtioneuvoston puolustuselänteon mukaan asevelvollisuus, laaja ja koulutettu reservi sekä korkea maapuolustustahto muodostavat Suomen puolustuksen perustan myös Naton jäsenenä. Asevelvollisuuden Suomelle tuottamat hyödyt ovat erityisen mittavat, vaikka niiden arvo ei näykään täysimääräisesti kaikissa tilastoissa.

Arvoisa puhemies! Kuluva vuoden talousarviossa eduskunta osoitti puolustusmenoihin yli 6,5 miljardia euroa, mikä on selvästi yli 2 prosenttia Suomen tämän vuoden ennustetusta bruttokansantuotteesta. Summasta noin 1,9 miljardia euroa kohdistuu F-35-hävittäjähankinnan kuluihin ja noin 1,3 miljardia euroa muihin puolustusmateriaalihankintoihin, ja nämä ovat erittäin merkittäviä panostuksia Suomen turvallisuuteen.

Arvoisa puhemies! Täällä aiemmin lisätalousarviesitystä käsiteltäessä kuultiin, että hallitus on päättänyt korottaa kotimaisilta puolustusalan yrityksiltä Ukrainan tueksi tehtävien tilausten kokonaisrahoituksen 660 miljoonaan euroon. Tämä on erittäin tervetullut esitys. Tällä materiaalityella yritetään vahvistaa Ukrainan edellytyksiä oikeudenmukaisiin rauhaneehtoihin ja samalla vahvistetaan suomalaista puolustusmateriaalityellisuutta ja huoltovarmuutta.

Arvoisa puhemies! Eduskunta on varautunut Venäjän vaikutusyrityksiin myös muun muassa säätämällä viime kesänä väliaikaisen rajaturvallisuuslain välineellistetyin maahan-tulon ehkäisemiseksi, ja lisäksi Itämerellä toistuvien kaapelirikkojen torjumiseksi on lisätty yhteistyötä ja valvontaa muiden Nato-maiden kanssa.

Arvoisa puhemies! Totean vielä lopuksi, että Suomi voisi edelleen vahvistaa puolustuskykyään hyvin merkittävästi irtautumalla jalkaväkimiinat kieltävästä Ottawan sopimuksesta. Perussuomalaiset vastustivat tähän sopimukseen liittymistä jo alun perinkin, ja nyt olisi aika irtisanoa se.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Autto, olkaa hyvä.

17.03 Heikki Autto kok: Arvoisa herra puhemies! Tässä on käyty erittäin hyvää, hyvin analyttistakin keskustelua. Muutama näkökulma vielä tähän tärkeään teemaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 17/2025 vp

Ensinnäkin Suomi on tietysti vuosikymmenten saatossa onnistunut valtavan hyvin puolustusratkaisunsa osalta. Ukrainan sodan tylyt opetukset osoittavat, että nimenomaan sentyyppinen puolustusratkaisu, jonka Suomi on valinnut ja jota olemme halki vuosikymmenten vaalineet, on ollut oikea tapa järjestää puolustus tilanteessa, jossa valitettavasti itänaapurissamme on aggressiivinen suurvalta, joka julmalla tavalla hyökkää naapurimaihinsa. Voi hyvin olla, että Putinin kaltaisen hallitsijan mielenliikkeet ovat sellaisia, että edes se pelote, jonka Suomen kaltainen vahva puolustus pystyy tuottamaan, ei estä sitä, etteikö sotilaallista voimaa olla valmiita käyttämään, mutta sitäkin tärkeämpää sitten on, että meillä todella on se vahva oma puolustus. Ja nyt osana Nato-liittokuntaa myös tässä myrskyisessä maailmanpolitiikan tilanteessa, voimme olla varsin luottavaisin mielin sen suhteen, että kun meillä on oma vahva puolustuksemme ja osana liittokuntaa olemme mukana yhteisessä turvallisuusjärjestelyssä, niin olemme perinteiseltä sodalta turvassa. Mutta aina pitää varautua kaikkein pahimpaan, ja joka tapauksessa puolustusratkaisumme ja valmiusajattelumme tarjoavat hyvät työkalut myös kohdata se hybridisota, joka valitettavasti aggressiivisen itänaapurimme toimesta on muuttunut vallitsevaksi todellisuudeksi myös rauhanajan oloissa.

Arvoisa puhemies! Pari näkökulmaa vielä tähän laajaan reserviin:

Mielestäni meidän tulee tulevaisuudessa pyrkiä nostamaan myös tätä niin sanottua sodanajan joukon kokoa mutta ennen kaikkea reservin kokoa. Tähän päästään tietysti sillä, että toisaalta suurempi osa ikäluokasta suorittaa asepalveluksen. Se on hyvä mittari myös hyvinvointiyhteiskuntamme muiden instituutioiden, kuten koululaitoksen, varhaiskasvatuksen mutta myös kuntien, palveluiden onnistumisesta ylipäätään.

Toinen puoli sitä on se, että reservin yläikärajaa nostetaan. On aivan selvää, että sellaiset henkilöt, jotka esimerkiksi pystyvät vaikkapa seurueina hirven kaatamaan ja tuomaan pois metsästä, pystyvät kyllä suojaamaan vaikkapa tietyn strategisen kohteen. Eli kohti tällaista miljoonan taistelijan reserviä tulisi mielestäni tämän puolustusselonteon käsittelyn viitoittamalla tiellä edetä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kari, olkaa hyvä.

17.06 Mika Kari sd: Arvoisa herra puhemies! Olen saanut olla tässä eduskunnassa puolustusselontekokeskusteluissa kolmen edellisen hallituksen aikana, ja jotain tästä historiallisesta ajasta kertoo se, että ensimmäistä kertaa puolustusselonteon lähetekeskustelua käydään jo toista päivää. Aikaisemmin lähetekeskustelu on koko lailla laitettu purkkiin muutamien tuntien aikana ja tässä salissa on ollut ehkä suunnilleen tämän verran kansanedustajia paikalla. Täällä käytettiin hyviä puheenvuoroja myös siitä, että yritämme luoda tätä deterrenssiä emmekä uhkailla, mutta nyt tietenkin asioiden vakavoituessa myös kansanedustajat ovat ottaneet nämä asiat laajemmin yhteiseksi, mikä on erinomaisen hyvä. Erinomaisen hyvä pohja tälle kaikelle on se, että eduskunnassa on pitkä historiallinen narratiivi ja pitkä historiallinen perinne siihen, että puolustukseen ja ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan liittyvät asiat käsitellään yhdessä ja haetaan yli hallitus—oppositio-ajan semmoista kestäväää linjaa, joka kestää aina aikanaan sen, että joku meistä tämän päivän kansanedustajista, joka on hallituksessa, saattaa olla tulevaisuudessa oppositiossa, ja varmistetaan, että kaikkina aikoina myös eduskunnan tiedonsaanti näiden asioiden yhteydessä on kestäväällä pohjalla.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 17/2025 vp

Ensi sijassa tällä hetkellä kyse on ulko- ja turvallisuuspolitiikassa tietenkin Ukrainan tilanteesta. Se on keskeinen osa tätä meidän puolustusselontekoakin, ja on todella tärkeitä päiviä edessä. Huomenna on EU:n epävirallinen huippukokous, joka on varmasti monella tavalla historiaan jäävä, ja toivotaan, että se on jäävä hyvällä tavalla. Euroopalla on kyky puolustaa itseään ja tahto puolustaa itseään ja nämä keinot, joita täällä on mainittu. Meillä on paljon vahvuuksia suhteessa Venäjään, mutta on huomionarvoista, niin kuin edustaja Autto tuossa totesi, että kyse ei ole vain siitä, kuinka paljon meillä on keinoja ja kykyjä, vaan myös siitä, ovatko ne keinot ja kyvyt riittäviä ehkäisemään Venäjän aggressiivista politiikkaa jatkaa sodan keinoin siitä, mihin he politiikalla ovat päässeet.

Tuossa aikaisemmin listalla oli tiedusteluvalvontavaltuutetun kertomus, ja olin siihenkin varannut puheenvuoron, mutta valitettavasti toisen työtehtävän takia en sitä päässyt hoitamaan. Mutta toisaalta voin sen osalta myös tässä yhteydessä sanoa, ja se liittyy myös tässä puolustusselonteossa olevaan siviili- ja sotilastiedustelukokonaisuuteen, että on tärkeää huolehtia siitä, että meillä on myös Nato-jäsenyytemmekin kautta hyvät transatlanttiset yhteydet ja Nato-yhteydet mutta myös hyvä tilannekuva siitä, missä maailmassa kuljemme, ja että tieto näiden asioiden yhteydessä myös eduskunnalle kulkee. Tähän tiedusteluvalvontavaltuutetun kertomukseen liittyvät julkinen osa ja salainen osa, ja toivon entisenä tiedusteluvalvontavaliokunnan puheenjohtajana vuoden 23 aikana toimineena, että myös eduskunnassa keskustellaan tästä tiedustelukokonaisuudesta hieman enemmän ja hieman tarkemmin, mutta salaisuudet jäävät tuonne alakertaan. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Jäntti, olkaa hyvä.

17.09 Aleksi Jäntti kok: Arvoisa herra puhemies! Illan trilogiani toinen osa:

Laissa sotilaallisesta kriisinhallinnasta säädetään, että korkeintaan 2 000 suomalaista kriisinhallintasotilasta voi olla samaan aikaan operaatiossa ulkomailla. Vuonna 2024 sotilaallisiin kriisinhallintatehtäviin hakeutui yli 3 000 reserviläistä, mikä on suurin määrä yli 20 vuoteen. Kriisinhallintatehtäviin haluavat reserviläiset hakeutuvat ensin toimintavalmiuteen, johon hyväksyttiin viime vuonna yli 2 300 henkilöä. Näistä henkilöistä osa käsketään koulutus- ja valintatilaisuuteen, jonka jälkeen he ovat valmiita palvelemaan kriisinhallintaoperaatiossa. Tällä hetkellä kriisinhallintatehtävissä eri puolilla maailmaa on noin 500 suomalaista. Vertailun vuoksi pelkästään Nato-johtoisessa KFOR-operaatiossa Kosovossa oli parhaimmillaan yli 800 henkeä. Se vastaa noin kansainvälisen valmiusjoukon pataljoonaa tarvittavine tukiosineen.

Suomen sodanajan joukkojen vahvuus on 280 000 taistelijaa, joista 2 000 henkilöä edustaa noin seitsemää promillea. Koko 870 000 henkilön reservistä 2 000 kriisinhallintasotilasta on alle kaksi ja puoli promillea. Kun sodanajan joukot perustetaan, perustamista ei kyetä tekemään kerralla, vaan kuukausien ja vähintään viikkojen kuluessa joukon tarpeen ja kiireellisyyden mukaan.

Kun opiskelin sodankäyntiä jo lähes 30 vuotta sitten, korostettiin sodankäynnin liikkuvaa luonnetta. Se tarkoitti muun muassa sitä, että sotilasjoukkojen siirtämiskyvyn on oltava hyvä.

Eurooppalaisessa keskustelussa Ukrainan rauhanprosessiin liittyen on väläytelty, että jossain vaiheessa saattaisi ehkä olla tarkoituksenmukaista lähettää eurooppalaisia kriisinhallintajoukkoja Ukrainaan. Esimerkiksi Iso-Britannia ja Ranska ovat indikoineet valmiudesta asettaa kyseisiä joukkoja. Suomen valtionjohto sen sijaan on viestinyt, että Suomi

Pöytäkirjan asiakohta PTK 17/2025 vp

osallistuisi tällaisessa tilanteessa operaatioon sotilaiden osalta vain vähäisessä määrin, jos ollenkaan, koska olemme etulinjan valtio. En tunne pokerin sääntöjä enkä muista pelanneeni sitä lapsuuden jälkeen, mutta jos pelaisin, luulisin, että olisi typerää ilmoittaa etukäteen, etten tule käyttämään ässiä tai kuninkaita pelissä ollenkaan.

Arvoisa puhemies! Muun muassa näistä lähtökohdista olen pohtinut seuraavia kysymyksiä: 1) Kenelle valtionjohdon viesti siitä, että Suomi tuskin tulee juuri osallistumaan mahdolliseen kriisinhallintaoperaatioon, on ensisijaisesti tarkoitettu, miksi viesti on tärkeä, ja mitä sillä tavoitellaan? 2) Kun puhutaan korkeintaan vähäisestä osallistumisesta, verrataanko määrää suhteessa kriisinhallintalain mahdollistamaan 2 000 sotilaaseen vai Ison-Britannian ja Ranskan ehkä lähettämien sotilaiden arvattuun määrään? 3) Jos pelätään, että korkeintaan 2 000 taistelijan joukko ulkomailla vaarantaa sodanajan joukkojen iskukyvyn, olisiko mahdollista irrottaa Ukrainassa palveleva reservi rotaation eli noin neljän—kuuden kuukauden ajaksi sodanajan tehtävästä varalisään, eli siihen joukkoon, jolla mainostettu noin 870 000 sotilaan kokonaisreservi täyttyy? 4) Jos pelätään, että Venäjän aloittaessa hyökkäyksen Suomeen meidän kriittinen kalusto onkin Ukrainassa, olisiko hypoteettinen suomalainen joukko Ukrainassa mahdollista varustaa Suomen puolustamisen kannalta kriittisen kaluston osalta pohjoismaisella tai muulla länsieurooppalaisella kalustolla operaation ajaksi?

Arvoisa puhemies! Vielä noin kaksi vuotta sitten Suomen valtionjohto pelkäsi Venäjää ja siksi myös Natoon liittymistä. Silloinen pääministeri kertoi ulkomaiselle medialle tammikuun lopussa 2022, ettei usko Suomen hakevan sotilasliiton jäsenyyttä hänen kaudellaan, joka päättyi kesällä 2023. Muutamaa kuukautta myöhemmin jäsenhakemus jätettiin, ja Suomi hyväksyttiin jäseneksi 4. päivä huhtikuuta 2023, vain reilu vuosi pääministerin vakuuttelusta. Venäjän aloitettua laajamittaisen hyökkäyksen Ukrainaan 24. helmikuuta 22 länsimaat eivät uskaltaneet alkuun antaa maalle raskasta kalustoa, kuten panssarivaunuja, myöhemmin hävittäjiä, lupaa käyttää ohjuksia strategisiin kohteisiin Venäjän maaperällä, ja niin edelleen. Vasta kun Ukraina hyökkäsi Venäjälle kuuluvalla Kurskin alueelle ilman sen kummempia seurauksia, USA myöntyi ohjusten tarkoituksenmukaiseen käyttöön. Britit ja ranskalaiset ovat estäneet omien ohjustensa käytön Venäjän alueella ohjelmoimalla maaliinhakeutusjärjestelmät itse. Ukrainassa toimineekin ainakin brittiläisiä juuri tässä tehtävässä. Saksa ja sen liittokansleri puolestaan ovat olleet monimuotoisen pilkan ja arvostelun kohteena aina Suomea myöten, koska Saksa ei ole vielä kukaan uskaltanut toimittaa Taurus-risteilyohjuksia Ukrainalle.

Arvoisa puhemies! Kun tarkastellaan historiaa, voidaan todeta, että heikkouden osoitukset Venäjän edessä ovat lähes poikkeuksetta eskalaatioita. Sen sijaan voimanosoitukset ja määrätietoisuus toimivat de-eskalaatioina. Siksi Suomen ei pitäisi jäädä pois ainakaan Venäjän tai eskalaation pelon takia, jos Ukrainaan lähetetään rauhanprosessiin liittyen jossain vaiheessa eurooppalaisia joukkoja. Ei sinne kukaan epäonnistumaan lähde.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Mäenpää, olkaa hyvä.

17.16 Juha Mäenpää ps: Arvoisa puhemies! Hyvät naiset ja miehet! Meillä on täällä salissa lähetekeskustelussa valtioneuvoston uusin puolustusselonteko, joka onkin viime päivinä noussut esiin ihan uutisotsikoihin asti pieneltä osin, sillä kyseessä on 113 sivua paksu paketti. Ihan kovin kattavaa ja syvällistä analyysia muutama uutisjuttu ei vielä selonteosta anna, ja joka tapauksessa koen puolustusvaliokunnan jäsenenä oikeudekseni tai pikemmin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 17/2025 vp

kin velvollisuudekseni sanoa tässä muutaman sanan. Keskityn valikoiden pariin selonteossa käsiteltyyn aihealueeseen, koska haluan korostaa näitä aihealueita, ja eihän tähän rajattuun puheenvuoroon kovin paljoa näitä asioita sovi.

Puolustusselonteko määrittää puolustuspoliittiset linjaukset Suomen puolustuskyvyn ylläpidolle ja kehittämiselle osana Natoa. Siinä tarkastellaan puolustuksen toimintaympäristöä ja arvioidaan puolustuksen kehittämistarpeita. Selonteon aikajänne ylittää kuluva vaalikauden ulottuen 2030-luvulle. Puolustusselontekoa on valmisteltu syksystä 2023 lähtien puolustusministeriön johdolla ja poikkihallinnollista valmisteluryhmää konsultoiden. Selontekoprosessiin on liittynyt myös yli vuoden mittainen läheinen yhteistyö parlamentaarisen seurantaryhmän kanssa. Seurantaryhmän käsitellessä puolustusselontekoa puheenjohtajana toimi perussuomalaisten kansanedustaja Jari Ronkainen, ja kiitos hänelle hänen panoksestaan tähän työhön.

Arvoisa puhemies! Suomi on sotilaallisesti liittoutunut maa. Nato-jäsenyys on sodanjälkeisen ajan suurin muutos Suomen puolustuksessa. Naton jäsenenä Suomen puolustusratkaisu muodostuu asevelvollisuuteen perustuvasta vahvasta kansallisesta puolustuskyvystä osana liittokunnan pelotetta ja puolustusta.

Selonteon loppupuolella on alaluku otsikolla Infrastruktuuri ja energia. Siinä todetaan osuvasti, että Puolustusvoimien toiminta on sekä normaali- että poikkeusoloissa riippuvaista yhteiskunnan infrastruktuurista. Mielestäni onkin tässä yhteydessä tärkeä puhua muustakin kuin vain Puolustusvoimista, sen joukoista ja materiaaleista tai strategioista. Sotilaat eivät toimi irrallaan muusta yhteiskunnasta. Maanpuolustuksen onnistuminen edellyttää, että myös ei-sotilaalliset perusasiat ovat kunnossa. Lainaan energialuvusta pienen päätksen: ”Energiasiirtymä otetaan huomioon Puolustusvoimien tukeutumisen järjestelyissä ja suorituskykyjen rakentamisessa. Energiajärjestelmän muutoksessa edistetään myös energiaomavaraisuutta ja huoltovarmuutta sekä parannetaan häiriönsietokykyä. Energiasiirtymään sopeutuminen ei saa vaarantaa puolustuskykyä ja huoltovarmuutta.”

Kappaleen olennainen sana on mielestäni ”energiaomavaraisuus”. Nimittäin Naton viesti viime vuoden puolella puolustusvaliokuntaan oli selkeä: sotilasmateriaalin lisäksi on yhtä tärkeää huolehtia energiansaannista. Mahdollisen kriisin kohdatessa energiariippuvuutemme aiheuttaisi ongelmia. Mitä vähemmän olemme riippuvaisia ulkomaisesta energiasta, sitä parempi on kriisinkestävyys ja huoltovarmuutemme. Kotimainen turve on tähän valmis ja hajautettu ratkaisu, joka samalla turvaa ruokaturvaamme ja turvaa metsäteollisuutemme kannattavuutta. Tämä suomalaisen, kotimaisen energian ylläpito ja siitä huolehtiminen on tosi tärkeä asia, että sitä on myöskin tulevaisuudessa.

Arvoisa puhemies! Vaikka selonteko onkin kattava, niin eräs maanpuolustukseen liittyvä keskeinen asia sieltä mielestäni puuttui. Se on tämä Euroopan unionin kemikaaliviraston toinen lyijyasetus, jonka tavoitteena on rajoittaa lyijyn käyttöä luodeissa.

Arvoisa puhemies! Totean kyllä tähän, että tässä on tämä hallitus tehnyt parhaansa, ja sieltä on tullut jo hieman myönteisiä uutisiakin asiasta. Erityisesti suomalaiselle reserviläisarmeijalle se olisi suuri haaste, jos lyijyn käyttö kiellettäisiin luodeissa. Jos lyijy korvataan jollain muulla materiaalilla, niin se moninkertaistaa luotien hinnan sekä vaikeuttaa ampumaratojen sekä ampumaharrastuksen toimintaa ja ylläpitoa. Suomessa reserviläiset harjoittelevat hyvin suurelta osin omilla aseillaan ja itse maksamillaan luodeilla. Reserviläisjärjestöjen kautta erilaisissa ampumarajoituksissa ammutaan noin yhdeksän miljoonaa laukausta vuosittain.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 17/2025 vp

Arvoisa puhemies! Haluan nyt vähän nostaa omaa egoani tässä ylös. Minä nimittäin sain tänään uitettua tämän lyijyasetushomman semmoiseen paikkaan, että minä en olisi ikinä uskonut, että sen saan niin syvälle. Oli oikein voittajafilis, kun sain sen vietyä sellaiseen paikkaan, josta minä tiedän, että siellä siihen varmasti puututaan ja sitä edistetään. [Sanna Antikainen: No niin, hyvä!]

Noin viisi vuotta sitten tein tästä puolustusvaliokunnassa ensimmäisen kerran lausumaesityksen, ja vasemmiston silloisen edustajan Markus Mustajärven tuella tämä asia eteni sinne papereihin, ja Markukselle kiitos tästä. Se hyväksyttiin puolustusvaliokunnan lausuntoon, ja se on sieltä edennyt jokaiseen tärkeään paperiin. Se on noussut monessa paikassa esiin. Se nousi viimeksi kesällä 23 hallitusneuvotteluissa esiin, ja tämä hallitus on pitänyt siitä hyvää huolta, ja sitä asiaa on käsitelty tuolla Euroopan päässäkin hyvin myönteisesti tämän hallituksen ansiosta. Mielestäni tänään onnistuin saamaan siihen semmoisen sinetin, että uskon, että se varmasti turvaa meidän reserviläisten harjoittelua täällä Suomessa. — Kiitoksia, herra puhemies.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Bergbom, olkaa hyvä.

17.23 Miko Bergbom ps: Arvoisa herra puhemies! Ensiksi on todettava, että jos Suomi tarvitsee joskus hyvää lobbaajaa ja edunvalvojaa näissä asioissa, niin kyllä edustaja Mäenpään kannattaa olla siinä tapauksessa yhteydessä. On ollut hienoa seurata, miten hän pyyteettömästi on Suomen eteen työskennellyt, kun ollaan tuolla nähty ja tavattu erilaisia toimijoita Euroopasta ja muualta.

Arvoisa puhemies! Ollaan käyty keskustelua tässä viimeiset viikot siitä, onko tämä puolustusselonteko vanhentunut. Itse kirjoitin viime viikon lähetekeskusteluun puheen, ja tämä puhe on osittain jo vanhentunut, mutta nähdäkseni — toisin kuin kriitikot antavat ymmärtää — puolustusselonteko ei isossa kuvassa ole millään tavalla vanhentunut asiakirja. Jos katsotaan esimerkiksi kohtaa 2.1, ”Globaalien valtasuhteiden muuttuminen”, niin siellä hyvin todetaan, että Yhdysvaltojen kulloinenkin sitoutuminen monenkeskiseen yhteistyöhön ja ylipäättänsä Yhdysvaltojen ja Euroopan väliseen suhteeseen riippuu hyvin pitkälti siitä, kuka siellä hallinnossa kulloinkin valtaa pitää. Toisaalta siellä todetaan ilmiselvästi se asia, että Yhdysvaltojen painopiste siirtyy kohti Kiinaa — toistan: Yhdysvaltojen painopiste siirtyy kohti Kiinaa — mistä voidaan vetää suora johtopäätös siihen, että Euroopan täytyy kantaa itsestään enemmän vastuuta, ja tähän ei ole mikään uusi asia. Tähän tapahtui jo Obaman kaudella, itse asiassa jo varmasti aiemmin ennen sitä, sen jälkeen Trump ykkösessä, Joe Bidenin kaudella ja nyt Trump kakkosessa.

Mutta jos palataan sinne Trump ykköseen, niin muistan hyvin, kun Donald Trump kävi Euroopassa, ja siitä löytyy videokin, missä Donald Trump taitaa Saksassa itse asiassa todeta saksalaisille päätöksentekijöille, että hei, tämä nyt ei ole ihan hirveän järkevää touhua, että te ostatte Venäjältä kaasua tähän malliin, että luotte riippuvuussuhteen Venäjään. Mikä oli reaktio silloin? Reaktio taisi olla nauraminen. Ja nyt täytyy ymmärtää se, että silloin kun Donald Trump tämän totesi Euroopalle, me oltiin nähty jo Venäjältä hyvin aggressiivisia ja imperialistisia toimia. No, silloin naurettiin, sitten unohdettiin taas, ei tehty oikeastaan mitään.

Sitten tuli Joe Bidenin kausi. Pitkälti sama viesti jatkui, mutta ei samalla tavalla kuin Donald Trumpin suulla, vaan se tuotiin sitten enemmän diplomaattisia teitä pitkin, että hei, Eurooppa, nyt pitäisi herätä. Mitään ei tapahtunut. No, nyt Trump kakkosen alettua sitten

Pöytäkirjan asiakohta PTK 17/2025 vp

ihmetellään, että miten voi olla, että Donald Trump todella toteaa, että Euroopan pitää kantaa isompi vastuu itsestään, tai miten voi olla, että Donald Trump toimii Ukrainan kanssa kuin se nyt toimii. Jos palataan hänen vaalikampanjaansa, niin hänhän toi hyvin esiin sen, että hän haluaa Ukrainan sodassa rauhan yhdessä päivässä. No, siitä yhdestä päivästä voidaan olla montaa mieltä ja todeta, että se ei toteutunut, mutta se varmaan kuvastaa yleisellä tasolla sitä, mikä on hänen ja hänen hallintonsa ajatus siitä, kuinka nopeasti Ukraina se rauha pitää saada.

Euroopassa tämä keskustelu, ja jonkun verran myös Suomessa, tuntuu käyvän sen ympärillä, mitä Donald Trump nyt tekee ja mitä Yhdysvallat tekee, sen sijaan, että käytäisiin keskustelua siitä, mitä Eurooppa tekee. No, siitäkin on tietysti käyty keskustelua, mutta vähiin ovat jääneet ne toimet. Nyt täytyy sanoa, että harvemmin kiitän komissiota, mutta nyt oli iloinen uutinen se, että siellä tunnutaan nyt vihdoinkin ottavan tämä asia vakavasti, jonkun näköinen avaus siitä, että Euroopan puolustusta toden totta lähdetään vahvistamaan. Täsähän on ollut aika varovaisia otteita. Jos ajatellaan Euroopan investointipankkia, niin ei edes sieltä ole saatu rahoitusta eurooppalaiselle puolustusteollisuudelle, kun se on ollut vastoin joitain ESG-kriteereitä. Onhan tämä nyt ihan naurettavaa, että meillä on Euroopassa sota, Venäjä hyökkää Ukrainaan, tappaa siviilejä, naisia, lapsia, viattomia miehiä, ja täällä ihmetellään, että no ei näillä meidän rahoitusehdoilla kyllä pystytäkään tukemaan puolustusteollisuutta, ja samaan aikaan ihmetellään, että ei vitsi, kun ei meillä ole kalustoa, mitä antaa Ukrainaan, että kunpa Yhdysvallat toimittaisi. Tai että kun meillä on Venäjän jäädytettyjä varoja Euroopassa toistasataa miljardia euroa tällä hetkellä ja niidenkin päällä käytännössä istutaan sen sijaan, että niitäkin käytettäisiin yhä tarmokkaammin Ukrainan auttamiseen, niin olen vähän ihmetellyt tätä Euroopan suuntautumista.

Mutta nyt tuntuu, että pikkuhiljaa alkaa heräämisen ootetta tapahtua, ja Suomessa onkin tapahtunut. Täällä on pidetty puolustuksesta huolta. Nyt tämä uusi 660 miljoonan euron paketti suomalaiselle puolustusteollisuudelle, josta hankittavat järjestelmät ohjataan Ukrainan avuksi, on todella fiksua politiikkaa, ja kiitos siitä hallitukselle.

Mutta yksi osa tästä puheesta ei ollut vanhentunut, ja sen haluan vielä lukea.

Arvoisa herra puhemies! Haluan kuitenkin sanoa suomalaisille, ettei meillä hätää ole, kun vain teemme osamme, kuten tähänkin asti. Emme ole olleet koskaan niin varautuneita kuin nyt, eikä meillä ole koskaan ollut niin paljon liittolaisia kuin meillä on nyt. Olemme osa puolustusliittoa, meillä on kahdenvälisiä kumppaneita, ja meillä on useita erilaisia järjestelyitä, jotka eivät ole vain yhden maan tai yhden ihmisen varassa. Meillä on hyvin koulutettu ja iso reserviläisarmeija, ja meillä on viranomaisissa töissä huippuammattilaisia, jotka valvovat Suomen turvallisuutta kellon ympäri 365 päivää vuodessa. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Antikainen, olkaa hyvä.

17.28 Sanna Antikainen ps: Kiitos, arvoisa herra puhemies! Jatkan tässä edellistä puhetani, ja jäimme kohtaan, jossa aloin puhumaan Ottawan sopimuksesta.

Eli ottaen huomioon Suomen yli 1 300 kilometriä pitkän Venäjän vastaisen rajan ja Ukrainassa toteutuvan Venäjän käyttämän massamaisen jalkaväen käytön ovat jalkaväkimiinat tehokas keino torjua laajamittaista hyökkäystä ja estää kustannustehokkaasti hyökkääjän eteneminen muiden puolustuksellisten keinojen tukena. Jalkaväkimiinojen luoma pelote on erittäin tehokas.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 17/2025 vp

On huomattava, että Venäjään itse ei ole Ottawan sopimuksen osapuoli, ja se onkin käyttänyt jalkaväkimiinoja Ukrainassa traagisin seurauksin. Käytännössä Venäjän jalkaväkimiinat ovat haitanneet suuresti myös Ukrainan puolustuksen yrityksiä saada aiemmin Venäjän oikeudettomasti itselleen valtaamia alueita takaisin Ukrainalle. Yksipuolisen Ottawan sopimuksen aiheuttamat rajoitteet ja haitat Ukrainan puolustustaistelulle ovat Venäjän aloittaman hyökkäyssodan jälkeen tulleet käytännössä näkyviksi viimeisen kolmen vuoden ajalta.

Tällä hetkellä myös Virossa selvitetään jalkaväkimiinojen palauttamista. Viron puolustusvoimat arvioi Ukrainan sodan kokemuksia ja mahdollisuuksia saada aseita, joilla estetään jalkaväen eteneminen. Alkuvuodesta Washington Post uutisoi, että kaikki Baltian maat arvioivat jalkaväkimiinojen käyttöä uudelleen Ukrainan sodan perusteella ja Venäjän uhan takia. Puolassa ulkopolitiikan instituutin tutkijat ovat keväällä arvioineet, että osa itäreunan Nato-maista voisi irrota miinakielto­sopimuksesta, ja jos tähän päädyttäisiin, pitäisi siitä tehdä yhteinen ratkaisu.

Arvoisa puhemies! Muuttuneessa turvallisuustilanteessa myös Suomi voisi tehdä täyskäännöksen kansallisen turvallisuuden nimissä, ja Suomi saisi varmasti myös maailmalla ymmärrystä osakseen geopolittisen sijaintinsa vuoksi. Ymmärrystä lisäisi tieto siitä, että Suomi on aina tunnettu ja tunnetaan toimintatavoistaan, jotka ovat vastuullisia ja turvallisia. Kuten olen aiemmin sanonut, Suomella on 1 300 kilometriä pitkä Venäjän vastainen raja puolustettavanaan aikana, jolloin Venäjä käyttäytyy aggressiivisesti pienempiä naapurimaitaan kohtaan. On huomattava, että tämä Suomen raja on myös EU:n ja Naton Venäjän vastainen ulkoraja, jonka puolustus­suunnittelusta ja käytännön puolustuksesta Suomi on vastuussa liittolaistensa avustuksella.

Puolustusvoimain komentaja on lausunut tiedotusvälineissä turvallisuusympäristön muuttumisesta sen jälkeen, kun Suomi liittyi Ottawan sopimukseen. Komentajan mukaan sopimukseen liittymisen jälkeen tehdyt korvaavat hankinnat kuvastivat silloisen maailman tapahtumia.

Ottawan sopimuksesta irtisanoutuminen tulee voimaan kuuden kuukauden kuluttua siitä, kun irtisanoutuminen on jätetty. Huomattavaa tässä on, että jos kuitenkin sopimuksen irtisanonut on kyseisen kuuden kuukauden ajanjakson päättyessä osallisena aseellisessa selkkauksessa, tulee irtisanominen voimaan vasta aseellisen selkkauksen päättyttyä. On siis selvää, että mikäli Suomi joutuisi hyökkäyksen kohteeksi, ei Ottawan sopimuksesta irtisanoutuminen olisi silloin enää mahdollista, ja siksi täytyisi irtautua siitä mahdollisimman nopeasti.— Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kokko.

17.33 Jani Kokko sd: Arvoisa puhemies! Turvallisuuspolitiikassa idealismi ei saa mennä realismin edelle, ja siksi on siinä mielessä hyvä, että myös tässä selontekokeskustelussa nostetaan esille kysymys Ottawan sopimuksesta ja jalkaväkimiinojen käytöstä. Itse tietysti toivon ja odotan Puolustusvoimien ja sitä kautta sen asiantuntemuksen panosta tähän keskusteluun ja näkemystä siitä, onko Ottawan sopimuksesta irtaantuminen ja jalkaväkimiinojen käyttöönotto tarpeellista kansallisen turvallisuuden vahvistamiseksi, vai onko jonkinlaisia muunlaisia ratkaisuja, jotka olisivat yhtä kustannustehokkaita meidän oloissamme käydä puolustustaistelua, jos sellainen tilanne joskus tulee vastaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 17/2025 vp

Tiedostan sen, että varmasti tämä keskustelu herättää monissa kansalaisissa huolta ja erityisesti se näkymä, mikä on Suomen kansainvälinen asema ja julkikuva, jos tästä sopimuksesta päätetään irtaantua. Varmasti monella tulee heti ensimmäisenä mieleen kuvat Bosniasta ja Angolasta, joissa miinoja erityisesti sisällissotien seurauksena on kylvetty minne sattuu, ja ne tekevät jopa edelleen julmaa tuhoa siellä liikkuville siviileille. Siksi on tärkeätä, että myös miinanraivaukseen on kansainvälisellä yhteistyöllä panostettu erittäin vahvasti.

Nähdäkseni se linja, mitä Suomi on edustanut ei pelkästään jalkaväkimiinojen vaan muidenkin miinoitteiden käytössä, on tietystä mielessä ollut vastuullista, jos nyt koskaan sodassa voi vastuullisuudesta puhua, eli kun niitä on käytetty, niin on selkeät kartat, meneteltävät sen suhteen, miten nämä miinoitteet puretaan sitten rauhan tultua. Joten siinä suhteessa en ehkä tekisi niitä rinnastuksia, mitä aina välillä julkisessa keskustelussakin on, että se sama, mikä on aikanaan Bosniassa ja Angolassa tapahtunut, tapahtuisi sitten Suomessa, että miinat jäisivät suomalaisten vaivoiksi, vaan uskon siihen, että siinä tilanteessa sitten kyllä Puolustusvoimat toimii vastuullisesti ja raivaa kaikki miinoitteet pois.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Yrttiaho.

17.35 Johannes Yrttiaho vas: Arvoisa puhemies! Vielä muutama kuukausi sitten kerrottiin, että Britannian, Norjan ja Ruotsin ohella Naton eteen työnnettyihin joukkoihin Pohjois-Suomessa osallistuisi myös Yhdysvaltain asevoimia. Nähtävästi äskettäin pidetyssä Naton puolustusministereiden kokouksessa selvisi, ettei Yhdysvallat aiokaan lähettää joukkojaan Suomen Natolle tarjoamaan tukikohtaan. Sitä vastoin Italian asevoimat aikovat olla mukana.

Puolustusministeri Antti Häkkänen ei nyt ole paikalla, mutta jätän kuitenkin hänen vastattavakseen muutaman kysymyksen. Häkkäsen tulisi vastata ainakin siihen, onko Yhdysvaltain uusi hallinto jo ryhtynyt toimiin Suomen USA:n asevoimien käytettäväksi DCA-sopimuksen nojalla antamien 15 tukikohta-alueen ottamiseksi käyttöön. Häkkäsenhän totesi äskettäin, että jonkin verran amerikkalaisia aseita olisi jo varastoituna Suomen alueelle. Meitä kansanedustajia kiinnostaisi tietenkin tietää, minkälaisista aseista tai asejärjestelmistä on kysymys. Onko kysymys puolustuksellisista aseista, vai onko Yhdysvallat sijoittanut Suomen maaperälle hyökkäysaseita? Vai onko niin, että ei lainkaan tiedetä, mitä aseita Yhdysvallat on Suomeen sijoittanut?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Autto.

17.37 Heikki Autto kok: Arvoisa rouva puhemies! Vielä lyhyesti jatkan tästä Suomen eurooppalaisittain, voi sanoa, ainutlaatuisesta mutta nyt tässä maailmantilanteessa erityisen hyväksi havaitusta puolustusratkaisusta, joka perustuu laajaan reserviin ja sitä myötä riittävän suureen sodanajan joukkoon, jolla pystytään uskottavasti koko maan puolustus järjestämään. Todella se, kuinka iso osa ikäluokan miehistä ja vapaaehtoisista naisista kykenee palveluksen suorittamaan, kertoo todella hyvin siitä, miten meillä varhaiskasvatus, peruskoulu, toisaalta toisen asteen koulutus, toisaalta kaikki kuntien tarjoamat nuoriso-, liikunta- ja kulttuuripalvelut toimivat ja antavat eväitä elämään, koska asepalveluksen suorittaminen varmasti kertoo sekä sitoutumisesta yhteiskuntaan, sitoutumisesta kanssaihmiin ja siitä alttiudesta palvella heitä että myös siitä yksilön kyvystä suoriutua jonkin verran

Pöytäkirjan asiakohta PTK 17/2025 vp

fyysistä ja kognitiivista haastetta tarjoavista tehtävistä. Kun pystyy palveluksen hyvin suorittamaan, niin varmasti silloin kykenee myös esimerkiksi jatko-opintoihin tai ylipäättään työelämään ja sitä myötä sitten toimimaan hyvin yhteiskunnan jäsenenä. Siksi tämä pitäisi ottaa sellaiseksi kunnia-asiaksi, että asevelvollisuuden laaja suorittaminen on kaikkien puolueiden yhteinen tavoite ja todella pyritään korkeaan palveluksensuorittamisasteeseen. Tällä tavoin myös saadaan vähennettyä sitä painetta, joka luonnollisesti tulee siitä, että ikäluokat tällä hetkellä pienenevät voimakkaasti, jotta saadaan tuo tarvittava sota-ajan joukko kokoon.

Mutta tosiaan, tämä puolustusratkaisumme perustuu reserviläisiin. Jotta jokainen reservin johtaja kokee sen, että valtiojohto tarjoaa heille kaikki käytettävissä olevat keinot suoriutua niin sen oman joukkonsa suojaamisesta kuin sitä kautta sitten tehtävänsä täyttämisestä, niin että Suomen koskemattomuus turvataan ja sitä myötä niin heille rakkaiden ihmisten kuin rakkaan isänmaan turvallisuus taataan, niin kyllä valtiovallan täytyy myös huolehtia siitä, että kaikki käytettävissä olevat keinot ovat reserviläisjohtajien käytössä. Kun tässä on käyty mielestäni hyvää keskustelua esimerkiksi tästä Ottawan sopimuksesta, niin on aivan päivänselvää, että näiden lähiviikkoina ja lähikuukausina käytävien keskustelujen tulee johtaa siihen, että Suomi pystyy jälleen alkaa omia varushenkilöitään, varusmiehiä ja vapaaehtoisia naisiaan, kouluttamaan siihen, miten miinoja käytetään. Suomi pystyy tuottamaan itselleen mutta toivottavasti myös esimerkiksi Ukrainalle riittävästi miinoja, jotta niitä pystytään sitten nimenomaan Euroopan puolustukseen, niin Suomen kuin vaikkapa Ukrainan puolustamiseen, käyttämään. Tämä on ainoa järkiperäinen ratkaisu, jonka tässä yhteydessä voimme tehdä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Polvinen.

17.40 Mikko Polvinen ps: Arvoisa rouva puhemies! Nyt kun Eurooppa on heräämässä mahdolliseen rahoituspakettiin edistämään yhteistä sotilaallisen voiman kehittämistä, niin on paikallaan ottaa muutama huomio keskusteluun. Olemme vuonna 2025 todistamassa yhdessä koronapandemian varjolla rakennetun, Suomelle yli kaksi miljardia maksaneen rahoituksen valumista Etelä-Eurooppaan. Korona meni, niin menevät rahatkin, tänäänkin pala veronmaksajiemme ansaitsemia, joten on paikallaan huomioda, että nyt ei ole aika tehdä samoin, työntää tyhjää rahalla ja intohimolla.

Olen työskennellyt puolustusvälineiteollisuudessa yli 14 vuotta koti- ja ulkomailla. Jos jokin on tullut selväksi, niin se, että paras tapa edistää puolustusvälineiteollisuutta on tehdä pitkiä toimitus- ja tuotekehityssopimuksia suoraan teollisuuden kanssa. Jos tähän väliin rakennettaisiin elpymispaketin kaltaisia himmeleitä, joiden perässä ei EU:n oma kirjanpito-kaan pysy, niin rahat palavat poliittisesti vahvoille maille, eivät sinne, missä on parhaat tuotteet ja innovaatioita, tai sinne, minne halutaan kyvykkyyttä kehittää.

Puolustusteollisuuden tuotekehityshankkeiden osalta on toki mahdollista saada hyötyjä aiemman kaltaisista Euroopan puolustusteollisuuden kehittämisohjelman EDIDP:n mukaisista ylikansallisista tuotekehitys- ja yhteistyöhankkeista, jos ne on kytketty suoraan Puolustusvoimien tarpeisiin ja seurantaan, kuten FAMOUS-hanke, jossa Patrian — puolustusvälinekonserni, entinen työnantajani — johtamana on rakennettu tela-ajoneuvoa, jonka kyvykkyys vastaa arktisen liikkuvuuden nykyisiin ja tulevaisuuden tarpeisiin, tai yhteiseurooppalainen hanke, joka ottaisi huomion ja kaiken hyödyn irti Kajaanissa sijaitsevasta Lumi-supertietokoneesta, mikä on Euroopan tehokkain tietokone, ja tiedoksenne, tällä het-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 17/2025 vp

kellä maailman kolmanneksi nopein tekoölyalusta, mutta sekin tarkoitus asiakkaiden tarpeista lähtien.

Siis kaikkien varojen käyttämisen lähtökohtana on oltava loppuasiakkaan tarve saada kyvykkyyttä, ei valtioiden omat intressit rakentaa teollisuuttansa muiden kustannuksella. Näistä syistä puolustukseen lisättävien määrärahojen kehittämisen tulee olla kytketty todellisiin tarpeisiin lisätä Euroopan puolustuksen kyvykkyyttä, ja ajassa, kriteereillä, joiden tekemiseen ei menetetä rauhanarvoista aikaa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Seppänen.

17.43 Sara Seppänen ps: Arvoisa rouva puhemies! Puolustuskykyämme vahvistetaan merkittävästi tulevina vuosina. Kaikkiaan yli kymmenen miljardin euron puolustusinvestoinnit jakautuvat pitkälle aikavälille, aina ensi vuosikymmenen loppuun saakka. Suurimpana painopisteenä on Suomen oman puolustuskyvyn vahvistaminen ja uudistaminen. Puolustusvoimien materiaalsen kehittämisen painopiste siirtyy maanpuolustukseen, jonka uudistaminen on monitahoinen, pitkäkestoinen ja koko puolustusjärjestelmään vaikuttava kokonaisuus.

Suomi päätti loppuvuodesta 2021 — kiitos muuten silloisille päättäjille — hankkia Yhdysvalloilta F-35-hävittäjäkoneet. Hävittäjien hankinta toki maksaa meille, mutta se oli aivan välttämätön hankinta kokonaisuuspuolustuksen näkökulmasta. Ilmavoimat ottaa ensimmäiset F-35-hävittäjät Suomessa käyttöön vuonna 26, ja ne sijoitetaan Lapin lennoston Rovaniemelle.

Maavoimien suorituskyky muodostuu liikkuvuudesta, tulivoimasta ja suojasta, ja seuraavaksi onkin Maavoimien puolustuskyvyn tarpeiden huomioiminen sitten listalla. Siellä on Leopard-taistelupanssari-vaunujen eliniän pidentämistä, taisteluajoneuvojen korvaamista uudemmilla ja monenlaisia hankintoja, mikä on erittäin hyvä asia.

Haluan vielä tähän loppuun sanoa jalkaväkimiinoista, että ne olisivat kyllä Suomen kokonaisuuspuolustuksen näkökulmasta aivan välttämätön elementti täydentämään meidän puolustuskykyä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Jäntti.

17.45 Aleksi Jäntti kok: Arvoisa rouva puhemies! Aloitan siitä, mihin edustaja Seppänen jäi, eli repliikki tuohon jalkaväkimiinakeskusteluun, mitä tässä on osana tätä puolustusselontekokeskustelua käyty.

Kun opiskeluaikana pioneeriopettaja opetti kirkasotsaisille kadeteille suluteselosteen laatimista, niin en muista, oliko se siinä alun motivaatio-osassa vai kesken harjoittelun, kun hän totesi, että kuulkaas, se on sellainen juttu, että hävittiin me tai voitettiin me sota, niin se on varmaa, että me raivataan, ja silloin on erittäin tärkeää tietää tarkalleen, mitä miinoja sulutteissa on käytetty, miten ne on asetettu, ansoitettu ja niin edelleen. Eli suomalainen miinojenkäyttötapa poikkeaa merkittävästi siitä, mitä esimerkiksi edustaja Kokko mainitsi vaikkapa Kambodžassa käytetyn.

Mutta sitten itse pihviin:

Arvoisa rouva puhemies! Maailma on siirtynyt hyvin lyhyessä ajassa ulko- ja turvallisuuspolitiikassa sekä puolustuspolitiikassa sopimus pohjaisen maailmanjärjestyksen jälkeiseen aikaan. Sen tilalle on tullut voimapolitiikka, jossa vahvat vievät ja heikot vikise-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 17/2025 vp

vät. On jo pitkään näyttänyt siltä, että Venäjällä kaikki politiikan lohkot ovat alisteisia geopolitiikalle. Nyt näyttää myös siltä, että USA:ssa kaikki politiikan lohkot ovat alisteisia kauppapolitiikalle. Emme toki saa unohtaa niin sanotun kulttuurisodan vaikutusta tai yksittäisten päämiesten päähänpistoja, sellaisessa maailmassa elämme.

Hyvällä tuurilla nyt nähty muutos ja uusi linja USA:n ulko-, turvallisuus- ja puolustuspolitiikassa jää vain neljän vuoden mittaiseksi, mutta ainoastaan hölmö rakentaa tulevaisuutensa onnen varaan. Trump on onnistunut siinä, missä Putin melkein epäonnistui, sopimus pohjaisen, monenkeskeisen maailmanjärjestyksen murskaamisessa, moninapaisen suurvaltapolitiikan palauttamisessa maailmannäyttämölle diileineen ja EU:n syrjäyttämässä globaalina toimijana.

EU:lla ja Naton eurooppalaisilla jäsenmailla on ollut vähintään kolme vuotta aikaa ajaa oma puolustusteollisuutensa ylös ja antaa Ukrainalle ajoissa riittävästi tukea. Sen sijaan eskalaation pelossa apua on annettu liian vähän ja aina liian myöhään. Pelkuruudesta seuraava arvovaltatappio ei kuitenkaan ole Euroopan suurin ongelma. Paljon vakavampi ongelma on Venäjän voitto.

Arvoisa puhemies! Ellei Venäjä jatka hyökkäystä Ukrainaan tai aloita hyökkäystä johonkin muuhun Euroopan maahan lyhyen ajan sisällä tulitauon solmimisesta, se tekee sen keskipitkällä tai pitkällä aikajänteellä. Pieni Venäjä näyttää onnistuneen USA:n suosiollisella avustuksella saamaan niskalenkin EU-goljatista ja nousemaan suurvallaksi USA:n ja Kiinan rinnalle sekä samalla pudottamaan EU:n alempaan kastiin.

Vaikka lahjoitamme voiton Venäjälle, emme saa unohtaa Ukrainaa. Kaikki se, mitä on pelastettavissa, on pelastettava. Eurooppalaisten joukkojen sijoittaminen Ukrainaan ei takaa rauhaa meidän ajaksemme, mutta se on tehokkain keino viivyttää sodan jatkumista ja uuden alkamista. Vain Ukrainaan sijoitetuilla länsisotilailla voidaan pelata aikaa, jonka turvin Euroopalla on mahdollisuus varustautua Venäjän seuraavaan hyökkäykseen. Tuo aika on viimein kyettävä käyttämään tehokkaasti. Sitä paitsi asiat etenevät tällä hetkellä niin nopeasti, että muutaman viikon sisällä Eurooppa saattaa saada eteensä USA:n ja Venäjän solmiman sopimuksen Ukrainan sodan lopettamiseksi ota tai jätä -periaatteella. Jos Euroopalla ei siinä tilanteessa ole puheiden kyljessä sellaista todellista voimaa, jolla se voi tarvittaessa kiistää päidemme yli tehdyn sopimuksen, joudumme valitsemaan ota-vaihtoehdon, vaikka se olisi Ukrainalle ja sitä kautta koko Euroopalle kuinka epäedullinen tanssi.

Venäjä on voinut vetää lähes kaikki joukkonsa muun muassa Suomen rajoilta Ukrainaan, koska Venäjän retoriikasta poiketen länsimaat ja Nato eivät ole muodostaneet sille minkäänlaista sotilaallista uhkaa. Ukrainaan sijoitettavien eurooppalaisten joukkojen on kuitenkin lähitulevaisuudessa kyettävä muodostamaan sellainen uhka, mikäli ne sinne sijoitetaan, että Venäjälle olisi valtava riski aloittaa hyökkäys mihinkään muualle Euroopassa.

Arvoisa puhemies! Olemme palanneet valitettavasti tilanteeseen, jossa ilman ydinaseitakin jonkinlainen kauhun tasapaino on ainoa mahdollisuus saavuttaa tasapaino Euroopassa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Löfström.

17.50 Mats Löfström r: Arvoisa rouva puhemies, ärade fru talman! Vi diskuterar här regeringens försvarspolitiska redogörelse, som man avgav till riksdagen före årsskiftet och

Pöytäkirjan asiakohta PTK 17/2025 vp

som har diskuterats här i salen. En stor fråga är: Har läget förändrats så pass mycket att den här redogörelsen redan är föråldrad? Elementen och grundelementen finns ändå i försvarsredogörelsen, och det är viktigt att nu i utskottsbehandlingen noggrant med sakkunnighörande titta på det och göra nödvändiga justeringar, om utskotten så finner det.

Ärade talman! Ålands demilitarisering betyder inte att Åland är försvarslöst. Det finns noggrann planering och kapacitet att försvara Åland, en kapacitet som också har förstärkts med både Natomedlemskap och andra insatser. Jag är tacksam för alla som har i uppgift att försvara i Åland i ett skarpt läge, även om vi ska hoppas att en sådan tid aldrig kommer. Just därför är det viktigt att Finland har ett trovärdigt försvar med starkt och djupt internationellt samarbete på flera nivåer och där dessa samarbeten inte utesluter varandra utan tvärtom stärker varandra.

Ur ett åländskt perspektiv var det ytterst viktigt att också Sverige blev Natomedlem, eftersom det innebär att försvarsintegreringen mellan Finland och Sverige kan fortsätta och Åland bäddas in i den planeringen, även om Finland i likhet med de övriga Natoländerna respekterar internationella avtal såsom Ålands demilitarisering.

Det täta samarbetet med Sverige är viktigt ur många perspektiv. Det stärker förmågan att skydda färleder och havsområden som är kritiska för Finlands och Ålands försörjningsberedskap, där 96 procent av Finlands utrikeshandel går med sjöfart och en betydande del av styckegodshandeln går på färjor mellan Finland och Sverige via Åland.

För det andra har geografin betydelse. Trots allianser med många länder kommer Sverige alltid vara Finlands granne, och det skapar en naturlig och stark bas för samarbetet. Det djupa samarbetet med Sverige är också en stark bas för alla andra samarbeten: med Norge, med Norden, med Norden och Baltikum, med JEF, med Nato och EU och med DCA-avtalet med Förenta staterna.

Samarbetet med andra demokratiska länder i världen är också viktigt, exempelvis med Japan och Sydkorea, gällande bland annat försvarsmaterial. Finland har ett starkt, trovärdigt försvar och en stark förmåga som försvarsredogörelsen redogör för, men där internationellt samarbete och starkare europeisk egen förmåga behövs som ett komplement till den transatlantiska länken, som vi vill att förblir viktig men som vi antagligen inte kommer att kunna förlita oss på fullt på det sättet som vi hade hoppats.

Arvoisa rouva puhemies! Ahvenanmaan demilitarisointi ei tarkoita, että Ahvenanmaa olisi puolustuskyvytön. Ahvenanmaan puolustamiseksi on olemassa tarkat suunnitelmat ja suorituskyvyt. Näitä suorituskykyjä vahvistetaan sekä Nato-jäsenyyden että muiden toimien kautta. Olen kiitollinen kaikille, joiden tehtävänä on puolustaa myös Ahvenanmaata tiukoissa tilanteissa, vaikka toivommekin, ettei sellaista aikaa koskaan tule. Juuri sen vuoksi on tärkeää, että Suomella on uskottava puolustus sekä vahvaa ja syvää kansainvälistä yhteistyötä eri tasoilla. Nämä yhteistyömuodot eivät sulje pois toisiaan, päinvastoin ne vahvistavat toisiaan. Se on myös seikka, joka nostetaan puolustusselonteossa esille.

Ahvenanmaan näkökulmasta oli todella tärkeää, että myös Ruotsista tuli Naton jäsen, koska näin puolustuksen integrointi Suomen ja Ruotsin välillä voi jatkua. Ahvenanmaa on mukana tässä suunnittelussa, vaikka Suomi Ruotsin ja muiden Nato-maiden ohella kunnioittaa Ahvenanmaata koskevia kansainvälisiä sopimuksia. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Bergbom.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 17/2025 vp

17.55 **Miko Bergbom ps:** Kunnioitettu rouva puhemies! Jatkan vielä hieman tuosta edellisestä puheenvuorosta, tästä Yhdysvaltojen muuttuneesta tilanteesta. Eli se aikaisempi pääpointtini oli siinä se, että jos me nyt käytetään kaikki se aika pöyristymiseen siitä, mitä Yhdysvaltojen hallinnon edustajat jokaisena päivänä tai jokaisena hetkenä sanovat, niin minun mielestäni me menetetään silloin se ote siitä, mihin meidän tosiasiallisesti pitäisi keskittyä, eli siihen, että Eurooppa on nykyistä vahvempi.

Jos katsotaan, miten Venäjä on toiminut, katsotaan Georgiaa tai katsotaan Krimin valtaamista, Itä-Ukrainan separatistien tukemista tai laajamittaisempaa hyökkäystä vuonna 2022, niin mistä se johtuu? Se johtuu tosiasiallisesti siitä, että Venäjä on arvioinut omassa toiminnassaan, että näillä mailla, joihin on isketty, kuten Georgia tai Ukraina, ei ole riittävästi voimaa torjua sitä hyökkäystä eikä toisaalta siellä takana ole riittävästi pidäkkeitä, jotka estäisivät sen, että Venäjä voisi niissä toimitessaan onnistua. Tämän takia on äärimmäisen tärkeää, että Eurooppa vahventaa niitä omia pidäkkeitään riippumatta jopa Yhdysvalloista. On totta kai positiivinen asia, että Yhdysvallat on meidän liittolainen, ja sitä liittolaisuutta tulee vaalia ja kehittää edelleen, mutta ehkä sitä pitää muuttaa myös vähän tasavertaisemmaksi. Kuten on todettu, Yhdysvallat on monta kertaa sanonut, että Euroopan pitää kantaa oma vastuu omasta puolustuksestaan — juuri näin, ja näin pitääkin toimia.

Nyt kun katsotaan tätä Ukrainan rauha -keskustelua, niin Yhdysvallathan johtaa sitä keskustelua tällä hetkellä ja laittaa syötteitä ja laittaa aloitteita, jotka meitä täällä järkyttävät, mutta sen järkytyksen sijaan pitäisi ehkä pohtia, mitkä ovat ne Euroopan syötteet ja mitkä ovat ne Euroopan aloitteet siihen mahdolliseen tulevaan rauhaan, koska sehän on se avainkysymys. Kaikkihan meistä haluaa rauhaa, mutta millä ehdoilla se rauha saadaan, se on se kysymys. Jos se saadaan ehdoilla, joissa Ukrainalle ei anneta riittäviä turvakuivia, niin voidaan olla melko varmoja siitä, että jonain päivänä Venäjä aloittaa uuden hyökkäyksen Ukrainaan. Ja en usko, että se on kenenkään etu, kaikista vähiten Ukrainan etu. Tämän takia meidän pitää pohtia, mitä me halutaan.

Nyt tässä on monta viikkoa mennyt, ja tuntuu siltä, että edelleenkin ei ole ihan täysin selvää linjaa, mitä halutaan. Ymmärrän sen, että jos katsotaan etulinjan maita, niin täältä ei välttämättä ole ensimmäinen ajatus se, että siirretään joukkoja, mutta sitten meidän pitää katsoa koko Euroopan suorituskykyä, missä ne kulloinkin ovat ja mihin niitä sijoitetaan. Totta kai rauhankeskusteluja ei varmaan tämän täysistuntosalin pöntöstä nyt ruveta suuremmin linjaamaan eikä strategisia näkemyksiä kehittämään, mutta painotan sitä, että Euroopan pitää pystyä kantamaan enemmän vastuuta.

Komission avaus siitä, että nyt Eurooppa panostaa omaan puolustukseensa, on ihan positiivinen, kunhan siinä tosiasiallisesti huomioidaan se, että ei ainakaan rankaista niitä maita, jotka jo tähän mennessä ovat huolehtineet omasta puolustuksestaan. Se on aivan ykkösasia. Meillä on kuitenkin maita, jotka ovat huolehtineet siitä, ja meillä on maita, jotka ovat alkaneet heräilemään. Esimerkiksi katsotaan Puolaa, joka käyttää yli neljä pinnaa bkt:stä tällä hetkellä omaan puolustukseensa — todellinen esimerkki koko Euroopalle. Jos katsotaan Suomea, joka käyttää yli kaksi prosenttia puolustukseen bkt:stä — esimerkki muulle Euroopalle. On pidetty yleinen asevelvollisuus, on kehitetty armeijaa, Ilmavoimille uutta kalustoa Yhdysvalloista, Merivoimien aluksia uusitaan — positiivinen esimerkki. Mutta nyt on avainkysymys se, saadaanko me Eurooppa mukaan tähän toimintaan.

Yhdysvaltojen yhteistyötä, kuten sanoin aiemmin, on syytä vaalia ja sitä on syytä kehittää, mutta nähdäkseni meidän tehtävä on nyt osoittaa Yhdysvalloille, minkä takia Eurooppa on puolustamisen arvoinen ja että Eurooppa todella haluaa kantaa myös omasta maan-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 17/2025 vp

osastaan vastuuta enemmän, koska minä en aidosti usko siihen, että tämä tilanne ratkeaa sillä, että me vain järkytytään uudelleen Yhdysvaltain hallinnon edustajien lausunnoista. Se ei todennäköisesti tule ratkaisemaan tätä tilannetta, vaan se edellyttää Euroopalta selkeitä panostuksia, ja siihen pitää laittaa nyt se kaikki energia tässä ajassa. Se on kriittistä myös Ukrainan kannalta, ja oletan, että myös Ukraina odottaa Euroopalta vahvempaa osallistumista. Donald Trump sanoi eilen kongressille puheessaan, että Eurooppa käyttää enemmän rahaa ostaakseen Venäjältä kaasua kuin Ukrainan puolustamiseen, ja tämä oli itse asiassa, oliko se, Ilta-Sanomissa, ja siinä ilmeisesti todettiin, että tämä väite oli totta. Herää kyllä kysymys, ollaanko me itse ihan oikealla asialla tässä. Pitäisikö välillä katsoa vähän peiliin täälläkin? Ehkä, mahdollisesti kyllä. Jos me halutaan kestävä rauha, niin se edellyttää, että Eurooppa ottaa aivan uudenlaisen otteen tässä Ukraina-keskustelussa ja rupeaa ohjaamaan sitä siihen suuntaan, että Euroopassa ei enää syty sotaa imperialistisen Venäjän vuoksi. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kari.

18.00 Mika Kari sd: Arvoisa rouva puhemies! Ehkä ihan tuoreeltaan tähän edustaja Bergbomin puheenvuoroon liittyen: myös itse pidän hyvin tärkeänä sitä, että tämä USA- suhteemme katsotaan myös meidän oman puolustuksemme tarpeiden silmälasien läpi. Mutta samaan aikaan tietenkin meidän pitää olla Ukrainan tukena ja kyseenalaistaa niitä ratkaisuja, jotka eivät tue Euroopan vakautta ja joita Yhdysvaltojen puolelta tehdään. On reilua sanoa ne asiat, joista emme voi jakaa Yhdysvaltain kanssa kaikkia toimenpiteitä, nyt viimeisimpänä CIA:n puolelta tullut julkinen tieto heidän ratkaisuksistaan Ukrainan tukemiseen. Huolestuttavia viestejä Ukrainan, Euroopan, Suomen ja myös — ja uskon ja uskomme kaikki täällä Suomessa — Yhdysvaltain kannalta. Tämä valittu tie ei ole näillä näkymin ainakaan kestävä tie. Mutta toivotaan, että Yhdysvallat ja Ukraina pääsevät neuvottelupöytään ensiksi myös yhdessä. Se on kaiken kaikkiaan tärkeä toive, ja täytyy toivoa, että sille on polku olemassa, koska viime päivinä on tapahtunut niin paljon niin huolestuttavia asioita, että myös jotain toivoa pitäisi pystyä rakentamaan. Ja olen kyllä siitä samaa mieltä, että meidän pitää hakea fokusta niihin asioihin, joihin voimme itse vaikuttaa tässä ajassa, ja siinä on myös kansallisia etuja.

Mutta täytyy sanoa, että en ihan ymmärtänyt edustaja Yrttiahon kommenttia puolustuksellisista tai hyökkäysaseista, tai vihjailuja tai viittauksia siihen, että Suomeen olisi eri syistä sijoitettu tällaisia asioita. Suomalaiset itse päättävät maanpuolustuksesta. Siitä ei päätä kukaan muu kuin Suomi ja tämä eduskunta, ja vihjailu, että meille olisi annettu aseistusta, josta suomalaiset eivät tietäisi, tai että niitä käytettäisiin ilman Suomen eduskunnan ja hallituksen lupaa, on minun mielestäni vähän väärämielistä vihjailua.

Jotain positiivistakin — ja se on se, että tänään tapasin keskustan edustaja Mikko Savolan kanssa meidän Nato-nuoria. Meillä on poliittisesti sitoutumaton nuorisojärjestö, jonka edustajia tänään eduskunnassa kävi, ja oli hienoa nähdä, kuinka valveutunutta meidän nuoriso on myös tästä ajasta. Yhtä hienoa oli se, että tässä joukossa oli monen puolueen edustajia, monia kunnallisia aluevaaliehdokkaita, nuoria ihmisiä ja eri puolueista, ja kaikki siinä joukossa jakoivat yhteiset tavoitteet ihan samalla lailla kuin me täällä eduskunnassa. Tähän nuorisoon meidän pitää luottaa, ja minusta se on hyvä osoitus myös siitä, että tämä meidän ulkopoliittinen linja ja työskentelytapa on myös ylisukupolvista. Myös tulevat kansanedustajat tulevat olemaan täällä ensi sijassa aina isänmaan asialla.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 17/2025 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kokko.

18.03 **Jani Kokko sd:** Arvoisa puhemies! Kun nyt otetaan Yhdysvaltain ja Ukrainan suhteet esille, niin ei liene liioiteltua sanoa, että viime perjantai oli varmasti yksi häpeällisimmistä hetkistä Yhdysvaltain presidenttiyden historiassa toisen maailmansodan jälkeen. Kun siinä tilanteessa, missä Ukraina tällä hetkellä on, on sotinut yli vuosikymmenen Venäjää vastaan, Yhdysvaltain presidentti katsoo asialliseksi sättiä sen maan johtajaa, jonka kansalaiset taistelevat ja kuolevat niiden arvojen puolesta, joita Yhdysvallat ainakin sanoo johtavansa ja edustavansa, niin se on siinä mielessä huolestuttavaa. Ja täytyy yhtyä tähän edustaja Karin näkemykseen, että toivon mukaan tätä tilannetta saadaan lievennettyä Yhdysvaltain ja Ukrainan välillä ja kyetään saamaan palautettua se keskusteluyhteys, että muun muassa tämä arvokas tiedustelutieto pystyisi vaihtumaan.

Mutta mitä todellakin Euroopan pitää tehdä ja siinä mukana Suomen? Me olemme se hyvä esimerkki Euroopassa. Olemme turvallisuuden tuottaja, emme sen kuluttaja. Olemme pitäneet kansallisesta puolustuskyvystämme huolta, ja nyt se puolustuskyky takaa meidän turvallisuutemme mutta myös liittolaistemme turvallisuuden, mutta Euroopassa. Se yli 300 miljardia euroa, mitä EU-maat käyttävät puolustukseen, tehokkaampaan käyttöön, 300 miljardia euroa Venäjältä jäädytetyistä varoista Euroopassa — eiköhän nyt ole jo saatu se selvyys siitä, että ne varat voidaan ottaa lännen haltuun puolustuksen parantamiseksi, Ukrainan tueksi. Ja sitten vielä näitä aikaisempiin kriiseihin otettuja elvytysrahoja pitäisi kyetä EU-byrokratiasta huolimatta käyttämään tämän kollektiivisen puolustuksen vahvistamiseksi.

Arvoisa puhemies! Mutta yksi näkökulma, joka tässä keskustelussa ei ole tullut esille, vaikka tätä on jo pitkään käyty, liittyy ennen kaikkea ilmastonmuutoksen, luontokadon ja saastumisen aiheuttamiin uhkiin, joita eivät pelkästään Puolustusvoimat kohtaa vaan kaikki kansakunnat. Puolustusvoimien pitää olla varautuneita siihen, että ilmastonmuutoksen aiheuttamat ongelmat nimenomaan puolustukselle, rakenteille ja joukoille tullaan huomioimaan entistä tarpeellisemmin mutta myös se laaja-alainen kuva, mistä jo kiitettävästi ulko- ja turvallisuuspoliittisessa selonteossa nostettiin esille, että ilmastonmuutoksen ja luontokadon aiheuttamat ongelmat ovat yksi konfliktin lähteistä. Me tiedämme, että Euroopan lähialueilla ja Afrikassa laajat alueet ovat todennäköisesti muuttumassa elinkelvottomiksi lähivuosikymmenen aikana johtuen juuri ilmastonmuutoksen aiheuttamista vaikutuksista, ja tähän tietysti Euroopan pitää olla varautunut. Siinä mielessä ehkä aktiivinen ilmastopolitiikka on myös turvallisuuden vahvistamista, koska mitä paremmin pystymme tuolle jättiläismantereelle luomaan elinmahdollisuuksia, sitä vähemmän kansalaiset kokevat tarpeellisuutta sieltä siirtyä kohti Eurooppaa ja tätä kautta sitten aiheuttaa puolustuksellista turvallisuusuhkaa Euroopalle.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Yrttiaho.

18.06 **Johannes Yrttiaho vas:** Arvoisa puhemies! Olemme viime aikoina kuulleet monen kertaan, että Suomen turvallisuus perustuu kolmeen elementtiin: vahvaan omaan armeijaan, Nato-jäsenyyteen ja Yhdysvaltain kanssa solmittuun puolustusyhteistyösopimukseen eli DCA-sopimukseen. Tämän DCA-sopimuksen nojallahan amerikkalaisaseiden varastointi Suomeen on mahdollista, ja se on käsittääkseni mahdollista myös suomalaisten tietämättä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 17/2025 vp

Puhemies! Olen pannut merkille, että aivan viime päivinä eniten Yhdysvaltain horjumattomaan sotilaalliseen tukeen uskoneet ovat olleet hiljaa DCA-sopimuksesta ikään kuin peläten, ettei tätä kolmatta elementtiä ole enää olemassa. Onkin syytä kysyä, mitä keskusteluissa DCA-sopimuksesta on sovittu Yhdysvaltain kanssa viime viikkoina. Onko jotakin uutta tapahtunut presidentti Donald Trumpin aikana, mitä ei toistaiseksi olisi eduskunnalle kerrottu? — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kokko, vastauspuheenvuoro.

18.08 **Jani Kokko sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Yrttiahon vihjailu siitä, mitä mahdollisesti Suomeen on varastoitu, on siinä mielessä kyllä erikoista, että kyllä itse DCA-sopimus on hyvin selkeä sen suhteen, miten Yhdysvaltain joukot voivat toimia Suomessa, mitä he voivat tänne varastoida, miten he tukeutuvat suomalaisten viranomaisten apuun ja mitkä heidän oikeutensa ja velvollisuutensa ovat. Samaten myös sekä Yhdysvaltain että Suomen asevoimat toimivat kyllä tiiviissä yhteistyössä, kun tätä DCA-sopimusta syvennetään, ja siinä, minkälaisella rotaatiolla joukot toimivat, kun ne harjoittelevat täällä. Itse en oikein nyt ihan ymmärrä, mihinkä tällä vihjailulla tähdätään, varsinkin jos puhutaan, että täällä olisi jotain hyökkäyksellisiä aseita, koska se on selvää, että kyllä sekä Suomen asevoimat, liittokunnan asevoimat että Yhdysvaltain asevoimat Euroopassa ovat ennen kaikkea torjumassa Venäjän valtapyrkimyksiä, joita nyt on nähty kohdistuvan jo useampaan Venäjän rajanaapuriin.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Bergbom.

18.09 **Miko Bergbom ps:** Kunnioitettu rouva puhemies! En myöskään ihan saa kiinni, mitä edustaja Yrttiahon hakee puheillaan takaa. Määritellään nyt ensin, mitä tarkoittaa hyökkäysase, mikä on hyökkäysase. Onko se kenties joku rynnäkkökivääri? Onko se taistelupanssarivaunu? Taistelupanssarivaunua voidaan käyttää hyökkäykseen, ja sitä voidaan käyttää puolustukseen. Puolustustaistelussa voidaan tehdä vastahyökkäys. Mitä tarkoittaa hyökkäysase? Voitteko avata tätä termiä hieman? Olen törmännyt siihen netin pimeissä päädyissä, mutta en vielä tässä salissa.

Sitten vielä vähän tähän Yhdysvaltojen muuttuneeseen poliittiseen kuvioon: En missään nimessä tarkoita sitä, että meidän pitää ikään kuin hyväksyä täällä. Totta kai meidän näkemys on se, että Ukrainaa pitää tukea kaikin mahdollisin keinoin, mutta kysymys on nähdäkseni siitä, mitä Eurooppa tuo siihen pöytään, mitkä ovat ne kortit, millä me Eurooppa pelataan — EU-jäsenmaat ja laajemmin Eurooppa, mukaan lukien Britannia. Mitä me viestitään Yhdysvalloille siitä, mitä me halutaan, ja mikä on se meidän kontribuutio, mitä me tuodaan ja mitä me annetaan siihen neuvottelupöytään? Sehän on Ukrainan kannalta tärkeitä. Totta kai meidän pitää tuoda selväksi se viesti, minkä takia me näemme Ukrainan tehokkaan puolustuksen niin tärkeänä kuin näemme ja minkä takia näemme tärkeänä, että se rauha, joka toivottavasti tulevaisuudessa Ukrainaan saadaan aikaan, on myös kestävä. Se on äärimmäisen tärkeitä.

Se, mikä on jäänyt ehkä vähemmälle tässä puolustuskeskustelussa laajemminkin, on meidän sisäisen turvallisuuden resurssit. Kun katsotaan vaikka nyt viimeaikaisia tapahtumia itärajalla ja Itämerellä, niin paljon siinä keskustelussa aina lähdetään ensimmäisenä kysymään, mitä mieltä puolustusministeri on tai mitä mieltä ulkoministeri on, mutta jos

Pöytäkirjan asiakohta PTK 17/2025 vp

katsotaan ihan oikeasti, mitkä viranomaiset näissä tilanteissa ovat ensimmäisenä toimineet, niin siellä on ollut Rajavartiolaitos ja siellä on ollut poliisi — sisäisen turvallisuuden viranomaisia.

Tässä tullaankin siihen toivomukseen, että kun huolehditaan puolustuksesta, niin varmistetaan ja varmistutaan myös siitä, että meidän sisäisen turvallisuuden resurssit Rajalla, poliisilla, suojelupoliisilla ja Tullilla, kaikilla näillä toimijoilla, ovat kunnossa, koska ne pitkälti vastaavat hyvin pitkälle kaikista tapahtumista, mitä esimerkiksi hybrdivaikuttamiseen liittyy, ennen kuin mennään todella pahaan skenaarioon. Eli on tärkeätä, että meillä Rajalla ja poliisilla ovat resurssit kunnossa, koska ne vastaavat siitä. Muistetaan tämä tässä keskustelussa, kun puhutaan siitä, minkälaisia resursseja tähän puolustukseen käytetään. Tavallaan puolustuskeskustelussa hyvin usein nämä summat ja lukemat liikkuvat miljardeissa, mutta siis sisäisessä turvallisuudessa puhutaan monesti miljoonaluokassa niistä tarpeista ja hankinnoista. Tämä on myös semmoinen asia, mihin toivon, että eduskunta kiinnittää huomiotaan, ja olenkin onnellinen siitä, että hallitus ei ole kohdentanut sisäiseen turvallisuuteen sellaisia sopeutustoimia kuin monille muille sektoreille tässä vaikeassa taloudellisessa tilanteessa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Polvinen.

18.12 Mikko Polvinen ps: Arvoisa rouva puhemies! Se on totta, että tänään saimme uutisista lukea, että Yhdysvallat on keskeyttänyt tiedustelutietojen jakamisen Ukrainalle presidentti Trumpin päätöksellä, ja näiden aseapujen keskeyttämisen lisäksi vaikuttaa siltä, että Yhdysvallat on kovin aktiivinen toimija niin sanotusti pakottamaan Ukrainaa rauhaan. Ja kun me tiedämme, että yhdysvaltalaisella yrittäjällä, innovaattorilla, on hallinnassa myös näitä Ukrainan sodankäynnin osapuolten, ainakin ukrainalaisten, kommunikaatioyhteysiä, joita hän voi tarvittaessa vähentää, katkaista tai muuttaa tai heikentää, niin ollaan tilanteessa, jossa yhdysvaltalaisella kaksikolla, Trumpilla ja Muskilla, on paljon ideoita ja ajatuksia ja vaikutusvaltaa tämän sodan ratkaisemiseksi suuntaan, jonka he itse parhaaksi näkevät.

Tämä Starlink-kysymys itseäni askarruttaa siksi, että sen mahdollinen keskeyttäminen vaikuttaa suoraan sodan johtamiseen, kansakunnan resilienssiin ja logistiikkaan ja yhteiskunnan päivittäiseen toimimiseen, joten kyllä tässä valitettavasti Euroopan mahdollisuus reagoida tähän nopealla aikavälillä on kovin, kovin vähäinen, ja toivon, että näissä diplomaattisissa suhteissa päästään vaikuttamaan politiikan, eduskunnan voimin, ministerien voimin tuonne Yhdysvaltain suuntaan, että tuki Ukrainalle jatkuisi ja tämä CIA:n johtajan toive siitä, että tauko näiden tiedustelutietojen jakamisessa jäisi väliaikaiseksi, toteutuisi mahdollisimman pian.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kari.

18.13 Mika Kari sd: Arvoisa rouva puhemies! Täällä salissa on kahden eri päivän aikana keskusteltu puolustuselonteosta paljon, ja nyt kun katsoin, niin tässä on riski, että pääsen käyttämään viimeisen puheenvuoron. Kollegoita katson sillä silmällä, että jos joku muu haluaa vielä. [Naurua]

Mutta vakavasti sanottuna tähän Ottawan sopimuskeskusteluun, joka myös täällä on laittehtinut: on hyvä, että siitä selvitys tehdään. Se tehdään meidän Puolustusvoimien asian-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 17/2025 vp

tuntijoiden toimesta. Ja niin kuin viime marraskuussa Montrealissa medialle kommentoin, niin jos selvitys osoittaa jalkaväkimiinojen palauttamisen, niin minulla ei ole mitään estettä äänestää niiden puolesta, mutta hyvä, että tehdään selvitys, koska tämä ei saa perustua meidän puolustushuutoäänestykseen eikä varsinkaan vanhoihin mielikuviiin pelkästään. Totta kai sodankäyntiin liittyy monenlaisia elementtejä, jotka myös historiasta ovat tuttuja, mutta ennen kaikkea pitää nähdä tämä sodankäyntitapa, täällä kun käytettiin termiä puolustus- tai hyökkäysaseet — sodankäynnin muutos on valtava.

Me olemme aloittaneet jo puolustusvaliokunnassa tämän kokonaisuuden kuulemisen, ja siihen liittyvät asiantuntijakuulemiset ovat meidän puolustusvaliokunnan jäsenillä hyvin tiedossa. Ja tämä kaukovaikuttaminen on päivän sana, valitettava päivän sana, taistelukentillä. Yhä kauempaa toimitaan, kun dronet ovat tulleet taistelukentille, mutta vaikuttaminen on tullut myös siviilielämään, erilainen vaikuttaminen, infrastruktuuri ja niin edelleen. Tämä ei ole pelkästään hyökkäystä tai puolustusta, mistä täälläkin hyviä puheenvuoroja oli, vaan täydellistä vaikuttamista kaikin keinoin.

Hienoa eduskunnassa on se, että meillä on täällä mahdollisuus olla asiasta myös eri mieltä ja kunnioitamme toistemme erilaisia näkemyksiä. Halusin myös itse vain tarkistaa ja tarkastaa sen, että puhumme kuitenkin samaa kieltä DCA-sopimuksesta, sen toteuttamisesta ja niin edelleen.

Mutta haluan myös hyvässä hengessä muistuttaa edustaja Bergbomin tapaan näistä sisäisen turvallisuuden resursseista. Itse sain melkein 12 vuotta olla hallintovaliokunnassa, jossa on poliisi, Tulli, Rajavartiolaitos, hälytyskeskukset, sisäisen turvallisuuden kokonaisuus ja silloin aikanaan myös suojelupoliisi, hieman toisessa roolissa nyt sisäministeriön kansallisen turvallisuuden yksikön alla. Haluan vielä ehkä loppuun semmoisen muistijäljen jättää supon rahoituksen tarpeista. Tehdään se pieni korjausliike sinne yhdessä. Hallitus tietenkin vastaa, mutta olen aika varma, että täältä opposition puolelta tulee täyslaidallinen tukea. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Yrttiaho.

18.16 Johannes Yrttiaho vas: Kiitos, arvoisa puhemies! Totean vielä tähän ehkä hieman hämmentyneenä tästä reaktiosta, jota muutamat edustajat edellä esittivät: Minähän siis puheenvuorossani peräänkuulutin vain tietoa ja totesin, että valitettavasti ministeri Häkkinen ei täällä ole vastaamassa näihin esittämiini kysymyksiin. Halusin kuitenkin jättää nämä kysymykset ministerin vastattavaksi ehkä jossakin myöhemmässä tilanteessa jo tässä yhteydessä.

Nähdäkseni kysymys siitä, minkälaisia aseita Yhdysvallat sijoittaa tai ei sijoita Suomen maaperälle, on sellainen, johon kyllä Suomen eduskunnan pitäisi saada vastaus, kyllä ainakin jonkinlainen. Jotakin tietoa pitäisi eduskunnankin saada siitä, mitä tässä maassa tapahtuu näissä asioissa. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kari.

18.17 Mika Kari sd: Arvoisa puheenjohtaja! Vuodesta 2011 eduskunnan puolustusvaliokunnassa istuneena voin sanoa, että eduskuntaa on hyvin informoitu puolustusvaliokunnassa erilaisista asioista, mutta on myös paljon turvaluokiteltua tietoa, joka jää vain, ai-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 17/2025 vp

noastaan valiokunnan jäsenten tietoon, ja nämä tiedot on vielä lainsäädännöllä suojattu niin, että siellä on myös rikosvastuu.

Pidetään kuitenkin kohtuus näissä asioissa. Ei meidän tehtävänämmä ole aukaista ovia semmoisiin tietoihin, jotka ovat kansallisen turvallisuuden takia suljettuja. Mutta meidän viranomaisilla on kyky tietää, että lainsäädäntö toteutuu myös kansainvälisten sopimusten yhteydessä, ja niistä asioista eduskunnan puolustusvaliokuntaa informoidaan. Myös va-semmistoliitolla on siellä oma edustajansa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Bergbom.

18.18 Miko Bergbom ps: Arvoisa rouva puhemies! Juuri kuten edustaja Kari tässä edellä hyvin todisti puolustusvaliokunnan tiedonsaannista, haluan siihen itse asiassa vielä todeta tämänlaisen loppuanekdotin, että ennen kuin nousin eduskuntaan ja seurasin tätä Ukrainan tilannetta ja yleisesti maailmanpolitiikan tilannetta, huolestutti enemmän, mutta nyt kun olen päässyt mukaan tähän päätöksentekoon ja osaksi puolustusvaliokunnan hyvähenkistä porukkaa, niin on sataprosenttinen luottamus suomalaisiin viranomaisiin, sataprosenttinen luottamus Suomen puolustusvoimiin ja heidän ammattitaitoonsa ja osaamisensa. Meillä ei ole hätää, kun me huolehditään siitä, mitä me itse tehdään. Kun pidetään oma puolustus kunnossa, ylläpidetään meidän liittolaisuussuhteita Pohjoismaissa, Euroopassa, Yhdysvalloissa ja kahdenvälisesti monen maan kesken, niin kyllä tästä hyvä tulee.

Totta kai maailmanpoliittinen tilanne on haastava. Venäjä on imperialistinen valtio, ja siihen pitää suhtautua vakavasti, mutta nähdäkseni meillä on aika hyvin kortit tällä hetkellä hanskassa.

Kiitän vielä myöskin puolustusvaliokunnasta edustaja Karia ja monia muitakin, että siellä on ollut hyvähenkinen yhteistyö hallitus—oppositio—rajat ylittävästi. Se on sellainen asia, jota puolustuksen osalta on syytä jatkossakin vaalia. — Kiitos siitä.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin puolustusvaliokuntaan, jolle ulkoasiainvaliokunnan, valtiovarainvaliokunnan ja hallintovaliokunnan on annettava lausunto.